

Upravništvo: Ljubljana, Knafjeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Insertni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafjeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

JUTRO

Vendar zopet Avstrija

Pa vendar zopet Avstrija! Ze skozi
mesece je tema Dunaj — Berlin stalna
dušna paša evropske politične publike.
Zdi se že, kakor mnogokrat odigrana,
na pol obrabljena gramofonska plošča,
pa vse jo vedno znova navija in skrbno
poslušaj zdej čistje, zdej pa zopet —
in to je navadno — bolj hreščeče gla-
slove. Toda vse nič ne pomaga: avstrijsko
vprašanje je vedno bolj aktualno
in vse kaže, da bo ostalo tudi še za na-
prej. Dokler ni vprašanje Podunavja in
Srednje Evrope končno urejeno, ureje-
no po sporazumu vseh neposredno pri-
zadetih, tako dolgo bo vznemirjenje
ostalo in oči bodo ostale uprte na Du-
naj in v Berlin, pa tudi v Pešto in Rim.
Zlasti v Rim. Kajti zdi se, da bi v tej
kovačnici še vedno radi sami kovali us-
odo Podunavja, tako da bi Pariz in Lon-
don postala bolj interesirana gledalca
kakor pa neposredna akterja. Komaj ne-
kaj tednov po Gömböševem rimskem ro-
manju je v nedeljo bil v Italiji Dollfuss.
Slika je na zunanjo skoro enaka. Zopet so
se razpravljala »gospodarska« vpraša-
nja, ventilirala zadeva svobodne cene
okoli tržniške luke in javnosti se pred-
vaja variacije starih eksperimentov.
Komentarji poročajo, kakor vedno, da
se je »glede vseh aktualnih vprašanj
doseglo ali izkazalo popolno soglasje«.
Kliše o zblizanju Italije s Francijo, o ne-
možnosti anšlusa, o reviziji, ki je od-
stajena z dnevnega reda, srečavamo
neprestano v evropskem časopisju, celo
v tako zvanih vodilnih organih.

Zraven teh starih šablon pa imamo
priliko čitati in slišati nove glasove, si-
cer brez avtentičnega poverila ali celo
take, o katerih že naprej vemo, da jim
bodo sledili oficijozni demantiji. Toda zdi
se, da so vendarle več kakor produkti
mrtev sezone in poskusni baloni. Pa če-
tudi smo uverjeni, da posebnih ekstrak-
tur ne bo, se moramo vendar zavedati,
da je avstrijsko vprašanje dospelo na
točko, ko ne bo več mogoče laviranje
in odlašanje. Četudi je morda pretirano,
že zdaj govoriti o prekinjenju diplomat-
skih odnošajev med Dunajem in Berli-
nom, je vendar dejstvo, da je avstrijski
poslanik Tauschitz ravno zdaj, v času
največje napetosti, nastopil svoj dopust
in da se odpravlja na odhiti tudi dunaj-
ski nemški poslanik dr. Ritt. Trdovrat-
no se vzdržuje govornica, da je Avstrija
previdno vprašala v Londonu, ali ne bi
Velika Britanija prevzela zaščite av-
strijskih državljanov in interesov v
Nemčiji. Nepobitno pa je dejstvo, da ne-
napovedana vojna hitlerjevske Nemčije
traja veselo dalje in da se podpiranje
avstrijske nacionalne revolucije iz Ber-
lina in Monakova vrši nemoteno naprej.
Tudi po radiju, ki je bil neposredni po-
vod malo posrečene berlinske demarše.

Kdor pa pozna avstrijske razmere, ne
le današnje, marveč tudi predvojnne, ki
jih Dollfussova Avstrija v bistvu na-
daljuje, ve, da je nevarnost za avstrijsko
samostojnost doma na Dunaju, ali
prav za prav v glavnih mestih »zveznih
dežel«. Vesti o medsebojnih trenjih med
Berlinom in Dunajem so mnogo manj
pomembne kakor poročila o nesoglasjih
v avstrijski fronti sami. Da je vodja
»Landbunda« podkancler Winkler usta-
novil svojo posebno »stanovsko fronto«
ravno v času, ko si Dollfuss prizadeva
za enotno staroavstrijsko falango, da
misliti; posebno če se ne pozabi, da je
aktivni minister Schumny pred nedav-
nim časom govoril o pripravljenosti za
»sporazum«. Tudi govorice o krhanju v
»Heimwehr« in o posebnih juhi, ki jo želi
skuhati resnični avstrijski dirigent Fey,
nočejo ponehati. Človek dobi nehot
vtis, da začenjajo podgane zapuščati
Dollfussovo ladjo. Ne smemo pozabiti,
da sta Landbund in Heimwehr izšla iz
nemško nacionalne, ali prav za prav ve-
likonemške šole in da jima je trajen
prelom z Berlinom neznan. Oziri na
to miselnost najbrž tudi povzročajo Doll-
fussovo oklevanje pred mednarodno in-
tervencijo.

Iz razkritih oficijozne »Reichspost« ve-
mo, da so avstrijski hitlerjevci izdali pa-
rolo, da se mora politični spor med Av-
strijo in Nemčijo napeti do skrajnosti.
Vemo tudi, da je narodnosocialistična
matica to tezo osvojila. Hitlerjevi av-
strijski eksponenti niso tako slabi psi-
hologi, kakor bi se utegnili misliti pri
površnem opazovanju. Nevolja avstrijske-
ga prebivalstva, zlasti poslovnega
sveta, zaradi zaprtih mej resnično in
vidna narašča. Kratkovidnost oficijelne-
ga Dunaja pa si še vedno utvarja, da se
lahko bori na dve fronti in slej ko prej
briskira socialistično levico.

Ni tedaj izključeno, da imajo prav oni,
ki prorokujejo Dollfussov padec in komo-
risom njegovih današnjih zaveznikov s
»ključastim križem«. In to bi bila brzčas
največja opasnost za miroljubno in spo-
rno rešitev srednjeevropskega pro-
blema. Mednarodno in državno pravno iz-
redno »anšlusa« bi intervencija intere-
siranega inozemstva mogla zabraniti
proti notranjepolitični preorientaciji pa
v »nemški« apoteki menda ni zdravila. Če
vendar na Dunaju zvezni kancler kak

MUSSOLINI BI RAD DAN IN NOČ HKRATI

Cilji fašistične politike se med seboj pobijajo, v Rimu pa se no-
čejo nobenemu odredi — Najnovejši načrt odklanja vsa Evropa

Nemški listi

Dunaj, 22. avgusta. r. Kakor se vedno
bolj jasno da razbrati iz raznih službenih
in polslužbenih izjav in člankov, je bil
glavni predmet razgovorov med Mussolini-
jem in dr. Dollfussom osnove novega
bloka med Italijo, Madžarsko in Av-
strijo, kateremu naj bi se po ureditvi ne-
sporazumov med Avstrijo in Nemčijo pri-
ključila tudi Nemčija in kasneje še Mala
antanta, ki bi ne imela drugega izhoda. G.
Mussolini je s tem znova pokazal svojo
željo, paralizirati naraščajoči vpliv Male
antante.

V komunikatu, ki je bil izdan v Rimu,
je vprašanje sodelovanja Nemčije bilo za-
enkrat puščeno na strani, kajti to je od-
visno šele od uspeha nadaljnjih pri-
tiskih intervencij Mussolinija v Berlinu. Po-
trjuje pa se, da sta Mussolini in dr. Doll-
fuss o tem razpravljala ter da je Musso-
lini pridobil dr. Dollfussa za svoje načrte.
Jasno je, da pomirjenje med Avstrijo in
Nemčijo ne bo mogoče brez velikih žrtv
s strani Avstrije, ker Hitler je notranje-
političnih razlogov ne more pristati na eno-
stavno poravnavo. Mnogo komentarjev je
vzbudilo dejstvo, da se je dr. Dollfuss pred
svojim povratkom na Dunaj zadržal več
ur v Benetkah, kjer je imel triurno kon-
ferenco z voditeljem avstrijske Heimwehr
knezom Starheimbergom.

V dunajski javnosti spremljajo to ak-
cijo Mussolinija in Dollfussa z deljenimi
občutki. Dočim so eni mnenja, da bo s
tem znatno ojačeno stališče Avstrije v
borbi proti Nemčiji, so drugi prepričani
baš o nasprotnem in računajo s skorajšnjim
pomirjenjem z Berlinom. Kar se tiče go-
spodarske podpore, ki jo Italija Avstriji
že tako dolgo obljublja in ki je Avstriji za
ohranitev niene samostojnosti in neodvis-
nosti najbolj potrebna, so v tukajšnjih
krogih dokaj razočarani, ker je tudi to-
krat ostalo samo pri obljubah. Uradni ko-
municke sam pravi, da sta se Mussolini in
dr. Dollfuss v svojih razgovorih gospodar-
skih vprašanj samo dotaknila. Če se je go-
vorilo o pospeševanju avstrijskega izvoza
preko Trsta, bo od tega imela korist le
Mala Italija, ki mora žrtvovati milijone in
milijone, da rešuje Trst pred propadom.
Vse to kaže, da je imel nedeljski sestanek
izrazito politično obsežnost in da je šlo
za prizadevanja italijanske diplomacije,
da bi se kar najbolj izpodrinila Mala
antanta. Mussolini stremi za tem, da zasig-
ura avstrijsko samostojnost, ne da bi si
pri tem vezal roke glede odnošajev z
Nemčijo, s katero bi rad še nadalje ostal
v kar najbolj priateljskih stikih. Avstrija
naj bi postala slonino, kakor Albanija in-
strument italijanske zunanje politike v
Srednji Evropi, kakor je Albanija na Bal-
kanu. Blizina bodočnosti bo pokazala, kako
se bo razvila ta prikrita, a zato nič manj
ogrožena tekma med fašizmom in hitleriz-
mom.

Dollfussove želje

Pariz, 22. avgusta. d. Po informacijah tu-
kajšnjih diplomatskih krogov je avstrijski
kancler dr. Dollfuss ob priliki svoiega
sestanaka z Mussolinijem prosil italijanskega
ministrskega predsednika, naj podpira zla-
sti naslednje tri želje avstrijske vlade: 1.
Povišanje staleža avstrijske vojske na 90
tisoč mož, kakor to določajo mirovne pogo-
be, ker znaša sedanji stalež samo 22.000
mož. 2. Znižanje kadrskega roka in 3. reor-
ganizacijo Heimwehra na ta način, da bi ee
pretvorila v vojaško rezervno. V stvari bi to
znalo vključitev Heimwehra v redno vojsko
in s tem prekomerno povišanje avstrijske
oborožene sile.

Fašistični komentarji

Rim, 22. avgusta. f. Fašistični listi upa-
ajo, da bo prvi učinek nedeljskega sestan-
ka popuščanje napetosti med Avstrijo in
Nemčijo, ter da bo v kratkem prišlo celo
do sporazuma med obema državama.
»Gazzetta del Popolo« poudarja v svo-
tem uvodniku veliki pomen avstrijske ne-
odvisnosti. Sedanji nemški režim gotovo
ni tako nerazsoden, da bi se znesel nad
Avstrijo in si s tem nakopal sovraženice
ne le v Franciji, Italiji in Angliji, marveč
tudi v drugih državah. Francoski naciona-
listični krog: vsekar pretirava pomen
in nevarnost nemško-avstrijskega konflik-
ta, vendar je za vsakogar jasno, da mora
ostati Avstrija neodvisna država, kar bo
nedvomno v korist tudi Nemčiji. Hitler je
pokazal toliko političnega razumevanja in
diplomatskega taktika, da gotovo ne bo za-
ostril spora, ker bi s tem napravil vse
preveliko uslugo nemškemu sovražnikom.

»Corriere della Sera« presoja sestanek
z vidika pakta o sodelovanju štirih velesil.
Avstrijski problem je postal važen za vso
Evropo ne le zaradi tega, ker je potrebna
nezavisnost avstrijske države, marveč tudi
zaradi tega, ker je njegova realna rešitev
element, ki bo zagotovil Evropi možnost
nadaljnjega političnega sodelovanja. To so-
delovanje je Avstriji potrebno zlasti z Ita-
lijo, Madžarsko in Nemčijo. Končno po-
udarja list, da so razgovori med Mussoli-
nijem in Dollfussom potrdili domnevo, da
je mogoče rešiti avstrijsko vprašanje skup-
no z važnimi podunavskimi problemi v
okviru pakta štirih velesil.

alter ego Adolfa Hitlerja, bo »samostoj-
nost« avstrijske republike sicer ohranje-
na, »Gleichschaltung« pa bo imela pristo-
pot. Takrat pa problem Podunavja ne
bo končan, temveč šele na novo načet.

Berlin, 22. avgusta. f. Nemški tisk je po-
kazal za sestanek v Riccionu prav posebno
zanimanje. Listi so z nekim malodušjem
poročali o Mussolinijevi nameri, da bi spravi-
l avstrijsko vprašanje v kompetenco pak-
ta o sodelovanju štirih velesil, Avstrijo sa-
mo pa v gospodarski in deloma politični
sistem podunavskega bazena. »Norddeut-
sche Zeitung« pa izvaja iz tega za Nem-
čijo ugoden zaključek, da na osnovi Mus-
solinijeve rešitve avstrijskega problema od-
pade nevarnost, da bi se moralo Društvo
narodov baviti z nemško-avstrijskim spo-
rom. V ostalem pa zatrjuje, da italijanska
rešitev nemško-avstrijskega problema nika-
kor ne bo škodila Nemčiji, marveč ji bo
v gospodarskem pogledu celo koristila.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« dokazu-
je, da Mussolini v ničemer ni spremenil
svoje srednjeevropske politike, pač pa je
preprečil ponovno intervencijo zapadnih
sil v Berlinu in onemogočil pariško gro-
žnjo, da bi se spor obravnaval v Ženevi.

V Londonu čakajo

London, 22. avgusta. g. »Daily Tele-
graph« poroča, da se v londonskih, pari-
ških in vseh ostalih evropskih prestolnicah
z največjo napetostjo pričakuje avtenti-
čna poročila z Dunaja in Rima o kon-
ferenci v Riccionu in o tamkaj sprejetih
sklepih. List pristavlja, da angleška vlada
kljub trajajoči protipolitijski brezžični
kampanji nima nobene volje, da bi izvedla
drugo demaršo v Berlinu, dokler bosta
Rim in Berlin za sebe izmenjavala misli.
Kakor zatrjuje »Daily Herald«, je dobil sir
Austen Chamberlain ki biva trenutno v
Rimu, od angleške vlade oficijozno misijo.
Chamberlain naj bi Mussolinija prepričal
o nujni potrebi, da se v avstrijskem kon-
fliktu odločno postavi na stran Francije in
Anglije.

Ostali londonski tisk ugotavlja soglasno,
da se nadaljuje sovražna propaganda pro-
ti Avstriji kljub obljubam, ki jih je Nem-
čija dala Italiji: zato Mussolinijeva akcija
Anglije in Francije ne odvzame odgovornosti.
»Times« ugotavlja v zvezi s tem, da
Nemčija neče ali ne more izpolniti Italiji
danih obljub. Mussolini bo to tudi opazil
in sicer tembolj, ker je ohranitev samo-
stojnosti Avstrije eden izmed glavnih
ciljev italijanske zunanje politike.

Odklonilno stališče Male antante

Praga, 22. avgusta. d. Vesti o načrtih,
ki jih je razvil Mussolini ob priliki sestan-
ka z avstrijskim kanclerjem dr. Dollfus-
som v pogledu reorganizacije Srednje Ev-
rope, so vzbudile tudi v Pragi največjo po-
zornost. Italijanska akcija v Srednji Ev-
ropi je naperjena direktno proti Mali an-
tanti, kajti če bi bilo Italiji res samo do
tega, da reši Avstrijo pred poplavo narod-
nega socializma in gospodarsko ojači tudi
svojo zavezniško Madžarsko, potem bi bilo
pač najbolj prirodno, da išče v prvi vrsti
stikov z Malo antanto, ki edina lahko Av-
striji učinkovito pomaga. Da Mussolini te-
ga doslej ni storil, dokazuje, da zasleduje
docela druge cilje. Mala antanta je slej ko
prej naklonjena Avstriji in uvažuje njen
položaj sprčo ofenzive iz Berlina ter je
tudi pripravljena zatisniti oko v pogledu
povečanja avstrijske oborožene sile, ven-
dar pa ni niti najmanj pripravljena mirno
gledati, kako skuša Italija vpreči Avstrijo
v svoj politični voz. Mala antanta je že
svoječasno protestirala proti takim nam-
eram Italije lu bo tudi sedaj znala brani-
ti svoje interese. V tukajšnjih krogih po-
udarjajo, da je Mala antanta vedno pri-
pravljena sodelovati pri vsaki akciji, ki
stremi za gospodarsko sanacijo Srednje
Evrope in bi pri tem prav tako iskreno
podprala sodelovanje Italije kakor vsake
druge zainteresirane države. Po še ne-
potrjenih vesteh namerava češkoslovaški
zunanji minister dr. Beneš še pred septem-
brskim zasedanjem Društva narodov po-
tovati v Italijo, kjer bi se sestal z Musso-
linijem in mu v imenu Male antante po-
jasnil njeno stališče.

London, 22. avgusta. d. »Observer« se
bavi z rimskimi načrti glede reorganizaci-
je Srednje Evrope in opozarja na to, da je
Mala antanta v strogi opoziciji proti iz-
premembam v Srednji Evropi, kakor si jih
zamišljajo v Rimu. List poudarja, da je Ma-
la antanta pokazala ne samo svoje orga-
nizacijske sposobnosti, marveč tudi veliko
odpornost in je zato malo verjetno, da bi
se mogli uresničiti italijanski načrti brez
njenega pristanka in sodelovanja. Merodaj-
ni angleški krogi morajo to primerno upo-

števati, zlasti sedaj, ko postaja vedno bolj
jasno, da se gospodarska sanacija Podu-
navja ne sme več dolgo odlašati.

Povratek zunanjega ministra v Beograd

Beograd, 22. avgusta. p. Davi se je vrnil
z Blede v Beograd zunanji minister Božo Jev-
tić. Kakor znano, se je mudil na Bledu na
oddihi.

Povečanje avstrijske vojske

Pariz, 22. avgusta. f. Pariški tisk se da-
nes posebno zanima za zahtevo avstrijske
vlade, da se dovoli povečanje avstrijske
vojske od 22 na 30.000 mož. Listi pravijo,
da francoska javnost te zahteve ni spre-
jela nepovožno. Če Francija pristane na
to povečanje, menijo listi, ta pristanelek
nikakor ne sme veljati kot precedens za

Politični manevri italijanske vojske

Na manevre, ki jim prisostvuje tudi Mussolini, so povabjeni tudi
nemški in ruski generali

Genova, 22. avgusta. V Ligurskih Alpah
so se pričeli davi veliki manevri italijan-
ske vojske. Vojne vaje se vršijo na gor-
nem ozemlju med Alessandrijo in Cuneom.
Manevrom prisostvuje mnogo povabljenih
gostov, med njimi tudi glavni vojaški ata-
šeji v Rima. Veliko pozornost je vzbudila
v političnih krogih okoliščina, da je po-
vabljena ka manevrom razen švicarske in
ruske tudi posebna misija nemških častni-
kov. Sinoči je novi državni podtajnik v
vojnem ministrstvu general Baistrocchi še
zadnjič pregledal oba tabora rdečih in
modrih nasprotnikov. Odredbe, ki so bile

eventualne slične zahteve drugih držav.
V ostalem pa ima Avstrija že po obsto-
ječih pogodbah pravico zahtevati poveča-
nje svoje vojske do največ 30.000 mož.

»Matin« pravi, da je pokazala avstrijska
vlada dobro voljo, ko ni svojevoljno pove-
čala kontingentov svoje vojske, marveč
se je obrnila na velesile. S tem je v ne-
mali meri prispevala k optimističnemu
razpoloženju francoske javnosti in si za-
gotovila vso njeno podporo. Novih 8000
vojakov bo, kakor pravijo avstrijske in-
formacije, uporabila vlada predvsem za
službo na meji. »Echo de Paris« celo trdi
v svojem komentarju, da je francoska
vlada že pristala na povečanje avstrijske
vojske.

Memento francoskih invalidov

Pariz, 22. avgusta. n. V Nantesu se je
včeraj vršila invalidskih manifestacija. Na
zborovanju je govoril tudi silovasi maršal
Lyautey. Njegov govor je izzval veliko po-
zornost v vsej francoski javnosti. Dejal je,
da se Nemčija pripravlja na revanšo proti
Franciji. Dolžnost francoskih invalidov je,
da opozorijo ves narod na to nevarnost.
Toda ljudstva ne smejo vznemirjati, mar-
več mu morajo utrditi živce, da bo hladno
zrlo nasproti bodočim dogodkom ter da
se bo enodušno zavezalo za okrepitev fran-
coskih nacionalnih sil.

Židje vsega sveta zborujejo v Pragi

Praški cionistični kongres naj bo začetek borbe za samostojno
židovsko državo

Praga, 22. avgusta. AA. Tu je bil otvor-
jen 18. redni cionistični kongres, ki mu
predseduje Sokolov, predsednik svetovne
cionistične organizacije. Na kongresu je
400 delegatov iz 48 držav.

V svojem uvodnem govoru je Sokolov
očitno razvoj boja za državljansko ravnop-
ravnost, ki so ga Židje bili od francoske
revolucije dalje. Spomnil se je tudi prijaz-
nega stališča, ki ga zavzema fašistična Ita-
lija napram Židom. Nato je Sokolov po-
udaril, da se letošnji kongres vrši v mot-
nem položaju, ki je nastal zaradi prega-
njanja Židov v Nemčiji. Ta preganjanja
je obsodil vse kulturni svet. Toda prega-
njanja morajo napotiti Žide k temu, da
se bodo pričeli boriti za samostojno židov-
sko domovino. V taki domovini naj bi do-
bili zatočišče predvsem preganjanji bratje.
Sokolov je odklonil stališče nekaterih Ži-
dov, ki zagovarjajo, naj bi se Židje pri-

lagodili narodom, v katerih žive in se po-
stopoma z njimi stopili. Edina pravilna re-
šitev židovskega vprašanja je ustvaritev ži-
dovske nacionalne države. Na koncu je
Sokolov govoril o potrebi prosvete med ži-
dovstvom.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš
je poslal kongresu toplo pozdravno pismo.
Nato so govorili zastopniki posameznih
struj v cionističnem pokretu.

Berlin, 22. avgusta AA. Oblast je pre-
povedala židom kopanje v javnem kopali-
šču v Wannseeju tik Berlina. Tajna policija
je prepovedala do 2. septembra organ
»Osrjednega društva nemških državljanov
židovske vere«. Takisto je do preklica pre-
povedala židovski list »City Post«. Ta
ukrepa utemeljuje policija s potrebo po
zagotovitvi javnega reda in varnosti. Ka-
kor poroča »Frankische Zeitung«, je trg
Grossgrundlach v Frankoniji prepovedal
židom vstop na ozemlje občine.

Poštna unija med državami Male antante

Beograd, 22. avgusta p. Praški »Narody
Listy« poročajo, da se vršijo živahne
priprave za sklenitev poštne unije med
državami Male antante. V pristojnih mi-
nistrijih v Pragi, Beogradu in Bukare-
šti se intenzivno zbira potrebno gradivo,
ki bo predloženo jesenski konferenci Male
antante. V gospodarskih krogih pričakuje-
jo ustanovitvi poštne unije držav Male
antante velik pomen.

Podaljšanje kliringa s Švico

Ženeva, 22. avgusta. »Le Journal des
Nations« je objavil vest, da je po daljšan
jugoslovensko-švicarski klirinški sporazum
do konca tega meseca. List izraža obenem
nado, da bo v tem kratkem času dosežen
definitiven sporazum glede nove klirin-
ške pogodbe, tako da se ne bo treba bati
nezaželenega zastoja v odnošajih med
obema državama. Pogajanja se uspešno
nadaljujejo.

Šabački episkop Mihajlo umrl

Beograd, 22. avgusta p. V Vrnjački ba-
nji je v pretekli noči podlegel srčni napaki
šabački-valsjevski pravoslavni škof Mihaj-
lo. Njegovo truplo prepeljejo v Šabac, kjer
bo pokopano.

Anglija oborožuje Avstralijo

Borba med Japonsko in Anglijo na Daljnem vzhodu vo-
di v vedno večje oboroževalno tekmovanje

London, 22. avgusta. g. Sprčo mrzlične-
ga oboroževanja Japonske se je sedaj tudi
avstralska vlada odločila, da se bo bolj
oborožila, oziroma izpopolnila svoja seda-
nja obrambna sredstva. V zadnjih dnevih
so odposlanci avstralske vlade v Londonu
na posodo prevzeli od Anglije peto no-
vih torpednih rušilcev, med tem ko bo pet
avstralskih rušilcev starejšega tipa izvrše-
nih v angleški mornarici. Prav tako na-
merava Avstralija izmenjati svoje oklop-
ne križarke po 10.000 ton s križarkami

modernejšega tipa. Dalje bo Avstralija
ojačila svoje utrdbe na obali in jih opre-
mila s 40 cm topovi. Najbolj utrjeno bo glav-
no pristanišče na severu, Port Darwin.
Končno bodo v avstralsko armado uvede-
ni tanki. Vsi ti koraki avstralske vlade so
v zvezi z znanimi japonskimi ambicijami
v Avstraliji. Avstralski obrambni minister
George Teary je izjavil zastopnikom tiska,
da se avstralska vlada trenutno negaja z
Angleško glede vojaškega programa za
prihodnje leta.

Konec šahovskega turnirja v Somboru

Beograd, 22. avgusta. p. Iz Sombora po-
ročajo, da se je tam sinoči zaključil šaho-
vski turnir za jugoslovensko prvenstvo. Pr-
vo in drugo nagrado sta si priborila Beo-
grajčan Tot in Schreiber iz Subotice. Za
naslov prvaka države bosta tekmovala še
nadalje. Tretjo in četrto nagrado si bosta
delila Ljubljancin Vidmar ml. in Beograj-
čan Rajković, peto in šesto pa Ljubljancin
Gabrovšek in Beograjčan Petrović.

Roosevelt še vedno upa v razorožitev

Hydepark, 22. avgusta. AA. Roosevelt je
včeraj povabil Normana Davisa na kosilo.
Davis odpotuje kakor znano v kratkem v
Ženevo na razorožitveno konferenco. Roo-
sevelt mu je dal instrukcije za pospešitev
konferenčnih del. Predsednik hoče poča-
kati, kakšen rezultat bo obrodila konfe-
renca, potem šele bo dal na razpolago velike
kredite, ki so mu na razpolago za moderni-
zacijo vojske. Roosevelt upa, da se bodo
evropske države vendarle sporazumele

Rusija bo prodala mandžursko železnico Japonski

Pariz, 22. avgusta. s. Agentura »Radio«
poroča iz Moskve, da bo sovjetska vlada
sprejela ponudbenih 50 milijonov jenov za
odstop severno mandžurske železnice Japo-
nski.

Komunisti zažgali nemški hangar
Minden, 22. avgusta AA. V tukajšnjem
hangarju je nastal ogenj, ki se je naglo
razširil. Napravl je škoda za več kot mi-
lijon mark. Wolffov urad pravi, da gre za
atentat komunistov.

Nevarna »šahovska« partija dr. Laskerja

Pariz, 22. avgusta. f. V Chicagu sta dva
bandita napadla znanega šahovskega moj-
stra Laskerja. Dr. Lasker pa se je branil
z revolverjem v roki in je držal oba na-
padalca toliko časa v »šahu«, dokler mu
ni prispela na pomoč policija in ga rešila
iz nevarnega položaja.

Slovansko morje na severu

Napačne kalkulacije Gdanska — Konkurencija med Gdanskom in Gdynjo — Slovani in morska plovba

Varšava, 20. avgusta.

»Kdor je gospodar Gdanska, je večji gospod na Poljskem nego sam kralj, ki tam vlada.« je imel navado reči Friderik Veliki in gdanski senat si je ta znameniti izrek izbral za maksimo svoji politiki. Gospodje pa so stali predaleč v preteklosti, ko so mislili, da ho ta izrek obdržal svojo veljavo na vse večne čase. Vedli so se kakor oholi gospodarji, prepričani, da jim je poljski izvoz in uvoz izročeno na milost in nemilost, osobito ker se je Poljska morala obvezati, da bo izrabljala celotno kapaciteto gdanskega pristanišča. Poljaki so vedno izpolnjevali to obveznost in količinsko res zaposlili gdansko pristanišče popolnoma. Nihče na jim ni mogel braniti, da ne bi vzporedno s tem gradili svojega pristanišča na kašubski obali in da ne bi preko njega naravnali ves svoj izvoz in uvoz dragocenejšega blaga, pri katerem se da veliko zaslužiti. Tako je skozi Gdansk sel poljski premož in les, da je bilo zadostno količinski klavzuli. Gdynja pa je dobila ves ostali promet in sama po sebi rastla v trgovski emporiji prvega reda.

Dokler na peščenem obrežju nekdanje ribiške vasice Gdynje še ni bilo orjaskih pristaniških naprav, so se Nemci posmehljivo izražali o poljski podjetnosti, pomorski in trgovski sposobnosti, ko pa se je Gdynja začela razvijati in so v Gdanskem občutli izpadek dragocenejšega tovora, so senatorji zavjavalji in se obračali s pritožbami na ves svet, češ da Poljaki nočejo več rediti staroslawne hanzatskega mesta, da ne spoštujejo prevzetih obveznosti in da hočejo zadušiti Gdansk. Pred svetom jadikovanje, doma pa strastno nasprotovanje Poljakom v vsaki najmanjši stvari, to sta bili osnovni toči politike gdanskih šovinistov, ki so mislili v svoji nemški oholosti, da so v resnici gospodari nad poljskim prekomorskim prometom, ako drže v svoji oblasti ustje Visle.

Greben jim je rasel iz dneva v dan, največ pa so si obetali od Hitlerja v Nemčiji in od zmagane narodnega socializma v svobodnem mestu Gdansk. Znano je, da so si gdanski hitlerjevci predstavljali stvar silno enostavno, ko so hoteli mesto pod plaščem »izenačenja« via fakti pripoliti Nemčiji. Ravno iz Berlina pa je nenadoma prišlo iztremenje. Hitler je predsedniku gdanskega senata narodnemu socialistu dr. Rauschningu dal razumeti, da si Nemčija ne misli kvariti svojega zunanje-političnega koncepta z avanturami ob ustju Visle, zato naj senat gleda, da pride v boljše odnose s Poljsko. Berlin je pod pritiskom evropskega javnega mnenja odprl oči bojevitim senatorjem in varšavski državnikji so pokazali več ko dovolj dobre volje, da si bili lahko na temelju dosedanjih dolobč vztrajali na zunanje-politični in carinski suverenosti nad gdansko državo.

V pogodbi z dne 5. avgusta je Poljska pristala, da bo v bodoče po možnosti gledala na to, da bo gdansko pristanišče deležno v isti meri poljskega blagovnega prometa v pogledu količine in kakovosti, kakor Gdynja. Za to ceno se ustavlja razprava o gdanski pritožbi pred visokim komisarjem, predstavnikom Društva narodov. Vendar sta si obe stranki pridržali pravico, da se sredi septembra lahko pozoveta visokega komisarja, naj začne razpravo o stvari obvezne popolne izrabe gdanskega pristanišča. Za primer, da se pogodbeni stranki do 15. septembra ne obrneta na komisarja, bo pogodba, parafirana 5. avgusta, tudi podpisana in bo stopila v veljavo. Dodatni členi tega sporazuma nalagajo Gdanskemu dolžnost, da za vsakeh 40 otrok poljskega porekla ustanovi potrebno šolo, kjer pa je vsaj 12 poljskih otrok, pa mora mesto uvesti pouk verouka v poljskem jeziku.

S tem sporazumom so pač zadovoljni trgovski krogi. Nemški politiki in razen njih tudi londonski in rimski, pa neradi vidijo, kako raste ob Baltiku nov slovanski trgovski emporij. Zapadna Evropa si želi, da bi ostali Slovani večni poljedelci, donosnejše panoge gospodarstva pa bi morali prepustiti drugim narodom. V zvezi s tem odrekajo Slovanom tudi vsako sposobnost za trgovsko pomorsko plovbo in zapadna Evropa rada posluša topozledno nemško argumentacijo.

In vendar je bilo južno obrežje Baltika nekoč slovansko od Kielskega zaliva do ustja Visle. Tamošnji Slovani so tudi v polni meri dokazali, da so kos nalogam, ki jih stavi morje obrežnim prebivalcem. Primer otoka Rujane, nekdanji slovanski pristanišče Liubeka in Štetina dovolj postavlja na laž trditve nemške »znanosti« o nesposobnosti severnih Slovanov za morsko plovbo. Tudi iz teh neugodnih nemških virov

izhaja, da so se slovanska hališka plemena z veliko vneto letovala pomorskega prometa in dokazala v tem tudi izredno sposobnost. Le nemški pritisk je kriv, da so bili cvetoči začetki že v kali zadušeni, zgodovinsko dejstvo pa ostane, da so Rujanci, Ljutiči in Pomorjanci bili vrli pomorščaki. Poljaki so ob ustju Visle bili skoro sto let prej, nego je zabeležen prvi pojav Dancov v tem delu Baltika. Pred krutim nemškim navalom so obstali samo Kašubi ter rešili Poljski kakih 140 km morskega

obrežja. Se to neznatno obalo zavidajo Nemci in zapadnjaki poljski republiki.

Ako zasledimo odmev, ki ga vznbuja poljsko delo ob obali Baltika, vidimo, da povzroča vznemirjenje med nasprotniki v prvi vrsti spoznanje, da se slovanstvo probuja na doslej skoro izgubljenih pozicijah in da ostali Slovani z velikim interesom in zadoščenjem pozdravljajo velike in uspešne poljske napore za uveljavljanje na Baltiku. Zaveš, da stoji za njimi ves slovanski svet, daje Poljakom nemalo poguma pri njihovi borbi za svoje pravice. V zvezi s tem opazamo tudi, da se Poljska vedno bolj orientira v pravcu slovanske politike in da išče dobrih stikov s slovanskimi državami na vzhodu, zapadu in jugu.

Spor med učiteljstvom

Predsednik Jugoslovenskega učiteljskega združenja o dogodkih na ljubljanskem kongresu

Ljubljana, 22. avgusta.

Delegati in drugi udeleženci kongresa JUU, ki se je tako burno končal, so se v teku današnjega dneva po večini že vsi odpeljali iz Ljubljane. Kar jih še ni odpelovalo, med njimi tudi predsednik JUU gosp. Damjan Rašić, se odpelje jutri. Včeraj smo trinesti resolucijo, ki so jo sprejeli opozicijski delegati na svojem posebnem sestanku. Da pripomoremo javnosti do čim objektivnejše slike o razmerah v eni naših najvažnejših stanovskih in kulturnih organizacij, smo se obrnili tudi na predsednika JUU g. Damjana Rašića e prošnjo, naj označi svoje stališče in svoje nazore. Gosp. predsednik je našemu uredniku rekel med drugim:

Na kongresu se je bila ideološka borba o vprašanju, ali je negovanje nacionalizma v pogledu evolucije in napredka v resnici čist minus, kakor so bili to napišali dejanski voditelji opozicije, in ali država v resnici nima moralnega in pravnega atributa, kakor to oni trdijo. Oni, ki vodijo opozicijo in ki so bili delegati na skupščini, niso hoteli na to važno vprašanje dati jasne in odločne izjave, bodisi pozitivno ali negativno, to se pravi, da pri svoji tezi ali vztrajanju ali pa se ji odrekajo. Če bi bili to storili, bi bil sporazum med večino in opozicijo prav lahko mogoč. Te svoje teze so voditelji opozicije objavili v knjigi »Osnovi za reorganizacijo JUU«. Dokler se zagovorniki takšne ideologije, ko kateri se gojitev nacionalizma predstavlja kot čist minus, jasno in javno ne odrečejo svoji tezi, dotlej jih večina ne more sprejeti k sodelovanju. V svoje motiviranim govoru na skupščini sem rekel, da ima ogromna večina jugoslovenskih učiteljev nacionalno ideologijo. Da jo imajo vsi, nisem mogel reči iz razloga, ker so tudi avtorji one knjige sedeli v dvorani kot delegati. Po vsem tem njihovi protesti proti moji izjavi nikakor niso bili upravičeni.

V vsakem oziru sem na kongresu šel na roko zahtevam opozicije. Bili so v vseh skupščinskih odborih zastopani po moči, ki jo predstavljajo. Na delegatski konferenci, ki je bila 19. avgusta v dvorani na Taboru, je bil v tem smislu soglasno sprejet moj predlog. V nedeljo ob 4. popoldne je skupščina pričela z delom in naipri je prišlo na dnevni red poročilo verificacijskega odbora. V tem odboru sta se večina in opozicija združili na enotne sklepe in tako je bilo poročilo verificacijskega odbora sprejeto z aklamacijo. Nato je sledilo poročilo finančnega odbora. V tem odboru sta se večina in opozicija v svojih sklepih razšli. Večina 12 članov je smatrala, da je denarno gospodarstvo v združenju primerno in da zasluži vsako priznanje. Opozicija, ki je štela 6 članov, se je v nasprotju z doseganimi praksami in v nasprotju s pravilnikom in poslovnikom združenja, namesto da bi podala svoje ločeno mišljenje, konstituirala sama zase. V svoji toleranci sem šel opoziciji toliko na roko, da sem dovolil, naj se na skupščini prečita in poročilo večine i poročilo manjšine, da si ni v navadi, ko je bila lista govornikov izčrpana, je skupščina imela odločiti, ali daje uravnavnu in nadzornemu odboru ter blaginiki razrešnico za njihovo dosedanje delo ali ne. Jaz sem posebno insistiral in sem nekajkrat pritisnil skupščino, da se z glasovanjem izjavi o razrešnici upravi za neno delo v preteklem letu. Odredil sem 10-minutni odmor, po katerem naj bi se glasovalo po polnomočni delegatov iz vse države. Ko smo potem nadaljevali z delom, je opozicija po svojih ločenih govornikih odločno izjavila, da na pristane na glasovanje, temveč da tudi ona daje razrešnico upravnemu in nadzornemu odboru ter blaginiki, kakor večina. Ta igra opozicije in njeno nerazumljivo poslovanje je bilo veliko presenečenje za vse udeležence skupščine. Toda po takšni izjavi celotne skupščine je jasno, da je kongres gdansko zaključil svoje delo.

Po tej — z aklamacijo sprejeti razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru ter blaginiki — je bilo prečitano poročilo odbora za predloge, v katerem sta se večina in opozicija prav tako zedinili, in je bilo tudi to poročilo sprejeto z aklamacijo. Nato je opozicija izrazila željo, da se delo skupščine prekine ter se nadaljuje v ponedeljek zjutraj. Takrat se ni bilo 7 ura. Obrnil sem se na skupščino in jo proil, da odloča o tem predlogu. Z ogromno večino je skupščina sklenila, da se delo nadaljuje. Tega sklepa ogromna večina pa opozicija ni hotela spoštovati in je pričela sabotirati delo na razne načine. Tako se je v dvorani pričel nered. Zaman so bile vse moje prošnje kakor tudi prošnje skoro vseh predsednikov sekcij naj opozicija tolrantno sodeluje z nami, da bi se delo lahko končalo še teza večera. Opoziciji je bilo očitno do tega, da za

vsako ceno prepreči nadaljnje delo. Radi tega smo tudi v resnici morali za daljša delo prekiniti. Medtem so se vršila pozajanja, v katerih smo prosili opozicijo, da pristane na nadaljevanje skupščine. S tem smo izgubili celo uro. Ko smo nadaljevali z zborovanjem, so se skoraj vsi opozicijski priključili k besedi. Jasno je bilo, da hočejo delegatje opozicije s svojimi dolgiimi govori motiti delo skupščine.

Pričela se je diskusija o poročilu odbora za poročila, v katerem sta se prav tako večina in opozicija zedinili na enotnem referatu. To poročilo priznava upravi, da je bilo nemo delo pozitivno in uspešno. Teda opozicija se je ves čas debate zadržala tako, da je neprestano prihajalo do nemirov in konfliktov. Neki mlad delegat iz varvarske tanovine je odšel na galerijo, da bi bil prostor za delegate spodaj v dvorani, in je pričel tako glasno kričati, da je obrnil nase pozornost cele skupščine.

Ker sem videl, da ogromna večina želi, da se delo dovrši še istega večera, sem predlagal, naj se govornikom omeji čas, kakor to določa naš poslovnik. Toda moj predlog je povzročil burne proteste pri opoziciji in njeni delegati so se pričeli zbirati pred predsedniško mizo, kar je povzročilo nered. V tej težki situaciji sem vprašal skupščino, ali sprejme poročilo, ki ga je v tiskani brošuri predložil glavni odbor. Skupščina je poročilo sprejela z ogromno večino, a ob živahnih protestih opozicije. V tem viku in kriku je referat odbora za resolucijo, za katero sta se večina in manjšina v odboru prav tako zedinili, prečital resolucijo in skupščina jo je sprejela z ogromno večino. Tedaj je opozicija delala v dvorani še tako hrupne nered, da je bilo vsako nadaljevanje dela nemogoče, da si bilo po dnevnem redu treba še sprejeti poročilo odbora za prava. Kazalo je, da je opozicija pripravljena tudi na fizično obračunavanje. Tedaj sem izjavil, da je delo 13. glavne skupščine zaključeno.

Če bi bili avtorji one knjige, v kateri se trdi, da je gojitev nacionalizma »čist minus« in da državi ni treba pridajati »moralnih in pravnih atributov«, na začetku skupščinskega dela dali jasne izjave, da se odrekajo temu svojemu naznanju, bi bilo imelo delo skupščine drugačno lice. Njihov molk pa je pomenil, da ostajajo pri svojem nazoru. Vse tisto, kar je opozicija delala po zaključku kongresa, je vredno vsake obsodbe in prepričan sem, da opozicija s takšnim destruktivnim delom prizadaja veliko škodo svojemu stanu in svojemu združenju, pa tudi škodo sebi.

Učiteljski tečaj za izvenšolsko delo

Udeležilo se ga je 250 učiteljev

Ljubljana, 22. avgusta.

Davb ob 8. je bil v veliki dvorani Delavske zbornice otvoren tečaj za javno izvenšolsko delo učiteljstva. Tečala se je udeležilo do 250 učiteljev in učiteljic iz vseh delov dravske banovine. Po večini so to gospodarski delavci, ki delujejo v kmetstvo in gospodinsko-nadaljevalnih šolah ter v ostalih gospodarskih institucijah.

Prvi referent g. revizor Andrej Šifra je obravnaval temo: Vprašanje sedanjega gospodarstva krize in našega kmetijskega gospodarstva. V prvem delu je predavatelj obravnaval problem svetovne krize, drug del pa je posvetil praktičnemu pregledu v Jugoslaviji z ozirom na kmetij. Istvo in kmetstvo proizvodnjo. Obdelal je poglavja, ki jih obravnava Aleksander Šturbt v tozadnem delu, a izpolnjeno z navedenimi statističnimi podatki. Dotaknil se je vegetacije, raznih panog kmetijstva, izvoza in uvoza, živinoreje, podnebja itd.

O gospodarskem položaju kmeta in njegovih potrebah sta referirala diplomirani agronom g. Jamnik in šol. uprav. V. Grčar. Prvi je razvijal vprašanje o pojmu vanju kmetijstva in gospodarstva. Dotaknil se je problema kmetijskega šolstva, naloge »novne šole v tem pravcu in reforme učiteljše z ozirom na kmetijstvo ki naj ne vzgaja o kmetijske strokovnjake in tehnike ampak ljudi, ki bodo kot učitelji znali gospodarsko gledati v pravi pravci. G. Grčar je razpravljal o temi: Na čem bolega sedanje gospodarstvo? Tečaj se jutri ob 8. uri nadaljuje ter bo trajal štiri dni.

Krvav spcpad v španski cerkvi

Madrid, 22. avgusta. d. V Mijajadesu, v pokrajini Caceres, so se zbrali skavkajoči zidarji in delavci ter pričeli demonstrirati proti desničarskim politikom. Med demonstranti se je razširil glas, da se pristavi desničarjev zbirajo v tamkajšnji cerkvi. Zaradi tega so navali na cerkev, da bi jo porušili. Orožniki so se jim postavili v bran, množica pa je napadla še nje. Ko so demonstrantje pričeli metati kamne proti orožnikom so bili slednji prisiljeni brniti se z orožjem. Proti množici so oddali salvo strelav. Štirje demonstranti so bili ubiti, neka ženska in več drugih oseb je pa hujeje ranjenih.

Nevihthe po vsej Sloveniji

Deževje po suši napaja žejno zemljo — Konec poletja in pasjih dni — Med dežjem razsaja tudi strela

Ljubljana, 22. avgusta.

Konec je hude poletne vročine, konec pasjih dni ki jih šteje pratika od sv. Jakoba do sv. Jerneja 24. t. m. Opazovanja so dognala, da se je zemlja po mnogih krajih dravske banovine in zlasti na Krasu posušila prav globoko. Razpokane so segale do 0,50 m. Zemlja pa je bila posušena celo do 1 m globoko, splošno pa 10 do 30 cm. Brez dežja smo bili kar 22 dni, kajti zadnji močnejši dež je bil 30. julija, nakar je začela pritiskati vročina, ki je v Ljubljani dosegla višek 11. avgusta: v senci +35 C. Take temperature ni bilo v Ljubljani že pet let.

Po kratkih nalivih v ponedeljek popoldne so se okoli polnoči pojavile plohe, spremljane z viharjem, ki je hudo majal dreve in lomil veje. Nočni nalivi so trajali do 3. zjutraj. Okoli 8.30 pa se je vsa druga silovita ploha, vmes je razsajal hud piš. Med dežjem je nekaj minut padala kakor lešnik debela toča, ki pa ni nikjer napravila škode. Po nalivu so bile vse ceste pod vodo. Nalivi so s presledki trajali vse popoldne in vrstili so se tudi popoldne. Vremenski opazovalci napovedujejo, da bo nestalno vreme trajalo nekaj dni. Reke in potoki so po teh nalivih nekoliko narasli, žejna zemlja se je temeljito napila.

V večer in noč so še neprestano kratki nalivi, zdaj pa zdaj se je močno zabliskalo, treščilo pa ni nikamor. Zaradi nevihte so bile motnje skoro v vseh telefonskih progah, popolnoma pokvarjeni pa sta bili do večera blejska in zagrebška telefonska zveza z Ljubljano.

Zasilen pristanek velikega italijanskega letala

Popoldne se je po Ljubljani hitro razvedelo, da je moralo na ljubljanskem aerodromu zasiloni pristati veliko potniško letalo, ki vzdržuje redno zvezo med Dunajem, Benetkami in Rimom. Novica je bila resnična. Letalo tipa »Amsaldo«, s tremi motorji je ob 13. startalo na Dunaju in je kmalu zašlo v oblake. Nad Semeringom je odpovedal radio. Pilot je nato vodil letalo v smeri proti Celovcu, tu pa je znova zašel v goste oblake in je krenil preveč na levo ter se znašel nad ljubljansko pokrajino. Ni kazalo nč drugega zaradi naliva in grozečih nadaljnjih neviht, kakor pristati na novem ljubljanskem aerodromu, katerega pa je letalo moralo nekaj časa iskati.

Ob 15.45 je okrog Gradu našlo pravo smer in je srečno pristalo. Iz letala je izstopilo 7 potnikov, od teh večina Italijan, med njimi pa je tudi neki Švicar. Funkcionarji na aerodromu so tuje prijazno sprejeli in poskrbeli, da so bili takoj prepeljani z avtomobili v hotel »Union«, kjer bodo prenočili, jutri pa bo letalo lahko nadaljevalo pot, ker je pričakovati, da bo pravočasno prislopo zahtevano dovoljenje iz Novega Sada. Pilot je takoj po pristanku sporočil v Benetke, da je srečno pristal in da je letalo bilo na ljubljanskem aerodromu sprejeto z vso ustrežljivostjo.

Z letalom varno skozi nevihto

Za redno zračno zvezo med Ljubljano in Zagrebom je že veliko zanimanje. Vsi, ki so se te zračne poti že poslužili, hvalejlo udobnost vožnje, kar pa je najvažnejše, za vsako smer je potrebnih le dobrih 40 minut.

Med potniki, ki so včeraj leteli v Zagreb, so bili tudi novinarji. Proti Zagrebu so imeli še dokaj ugodno vreme in tudi nazaj je bilo nad hrvaško metropolo čisto. Nad Brežicami pa se je pričelo temo.

Češko hmeljsko poročilo

Zatec, 22. avgusta. h. Hmeljski trg je miren in ima malo posla. Nominalno se gibljejo cene med 1700 do 1900 Kč. Do 19. t. m. je bilo žigosanih 112.150 stotov po 50 kg žateškega hmelja lanske letine. Obriranje hmelja se je te dni ponekod že pričelo, predvsem v onih nasadih, kjer se je pokazal priročje. Splošno obriranje hmelja pa se bo pričelo še te dni. Zdravstveno stanje hmelja je prav dobro razen tamkaj, kjer je bilo malo dežja in se je pojavilo precej mrčesa. Peronospora ni nikjer. V preteklem tednu so strokovnjaki ocenili letošnjo letino v žateški okolici na okroglo 105.000 stotov hmelja.

Iz državne službe

Beograd, 22. avgusta p. Za uradniška pripravnika sta bila imenovana Anica Rusova iz Ljubljane, ki je bila nameščena pri državnem zdravilišču v Topolšici, in dr. Cvetko Hribar iz Celja, ki je nameščen pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje. Iz državne službe je bil odpušen uradniški pripravnik pri zdravilišču v Topolšici Vladimir Počkar. Dosedanji uradniški pripravnik pri izseljenški ekspozituri v Bruslju Mirko Kranjc je bil premeščen k ministru za socialno politiko in narodno zdravje. — Ministarstvo za javna dela je dovolilo izvrševanje strokovne prakse na ozemlju vse države inženjerju Črtomiru Nagodi iz Ljubljane.

Beograd, 22. avgusta AA. Na predlog finančnega ministra so premeščen: za starejšo glavnega oddelka finančne kontrole na Jesenicah Stanko Babič, višji poverjenik finančne kontrole glavnega oddelka v Zametu; za starejšo glavnega oddelka finančne kontrole v Virovitici Kosta Todorović, poverjenik finančne kontrole v Jagodini; za starejšo glavnega oddelka finančne kontrole v Pagu Spasole Rajković, poverjenik finančne kontrole glavnega oddelka na Jesenicah.

Poljski dijaki v Beogradu

Beograd, 22. avgusta p. Danes popoldne je priselila iz Sarajeva v Beograd večja skupina poljskih študentov in studentov. Tukajšnje poljsko poslanstvo, studentovske organizacije in Jugoslovensko-poljska liga so poljskim visokošolcem priredili priprčen sprejem na kolodvoru. Poljaki ostanejo v Beogradu dva dni, nato se vrnejo v domovino.

niti ni imeli potniki priliko obdovovati nepopolne vremenske pojave kakih 200 m nad zemljo. Nekaj posebnega je bil pogled proti Hrvatskemu Zagorju in Zagrebu. Okrog letala je bila tema, kakor pod noč, čeprav je bila ura komaj 17. Težak svinčenosivi svod oblakov je visel nasko nad pokrajino, daleč v ozadje, kjer je solnce zlatilo zagrebški kapitol, ki je zarel, kakor da bi ga sredi noči razsvetlil z zarometom. Ob strani pa se je svetel srebrni tok Save tja v neskončno sinjino.

Zaradi močnega viharja in naliva je pl. lot kretal letalo tako, da je skušal obiti najbolj črne oblake. Z veliko spretnostjo je manevriral nad tokom Krke, nad vasjo Krko pa je postalo gosto in temno kakor v rogu, in je moral z letalom kreniti desno nad Muliavo do Stične, od tod pa nad cesto in progo do Ljubljane. Nad Banjem je grmeljo in treskalo okrog letala, ki pa je brezskrbno plovilo naprej in pristalo kakor ob najlepšem vremenu na ljubljanskem letališču. Nemški potnik, ki se je vozil že po vseh mogočih evropskih progah, je ves čas vzklikal: krasno, božansko!

Torej je naš zračni promet že tako spopolnjen, da ni več odvisen od slučajnih vremenskih prilik in da so naše zračne zveze varnejše od vsakega drugega prometnega sredstva.

V Celju je treskalo

Hude nevihte so razsajale v ponedeljek popoldne in terek tudi v celjski kotlini ter ohladile ozračje. V ponedeljek okrog 13.30 je treščilo v strelodnev na hiši Celjske posojilnice na oglu Kralja Petra in Cankarjeve ceste. Proti večeru je dež ponehal, okrog 1. ponoči pa so prihrumeli nove nevihte. Ob 1/2 ponoči je treščilo v visoko smreko poleg tovarne za pohištvo v Kersnikovi ulici, ki je last g. Fr. Vehovarja Strela je razkrala smreko na dvoje. Okrog 6. zjutraj je treščilo v električno cestno napeljavo na Babnem, zaradi česar so pregorele tri avtomatične varovalke na transformatorju. Dež je trajal v terek skoro ves dan. In še dežuje.

Silovit naliv nad Mariborom

Iz Maribora so nam včeraj poročali: Veliko neurje je divjalo v pretekli noči nad Pohorjem. Dravsko dolino, Maribor, Slovenskimi goricami in Dravskim poljem. Najhujiši naliv, spremljan z neprestanim treskanjem in grmenjem, je bil nad Mariborom okrog pol 1. ure ponoči. Izgledalo je, kakor da se je utrgal oblak. V kleti nekaterih poslopj na Aleksandrovi cesti je vdrla tako visoka voda, da so morali sredi noči klicati na pomoč tukajšnje gasilce in reševalce, ki so s črpalkami črpali vodo v kanale.

Strelna ubija

V terek ob 2. zjutraj je med nevihto udarila strela v hišo posestnika in gostilničarja — Josipa Severja iz Malih Lipljen ter ubila v hlevu kravo in volička. Strela je šinila tudi skozi strop in steno sobe, v kateri je spala gostilničarjeva hčerka, ki pa se ji ni ničesar zgodilo. Od strele se je vnel tudi hlev, k sreči pa se je baš tedaj vsula huda ploha in pogasila ogenj, ki bi bil drugače zelo nevaren vsej vasi.

Tudi v Zagrebu hudi nalivi

Zagreb, 22. avgusta n. Nad Zagrebom je danes nekajkrat divjala nevihta. V prvih popoldanskih urah je udarila strela v neki hlev v Gornjem Bukovcu. Hlev se je vnel, dve kravi in en pes, ki so bili v njem, je strela ubila. Ogenj se je razširil tudi na stanovanjsko poslopje, a so ga sosedje kmalu pogasili.

Srečna rešitev pred katastrofo

Kamnik, 22. avgusta. Poročali smo, da je dograjena prva polovica ceste v Kamniško Bistrico od Stahovice do Mececnovca. Od tu dalje pa je cesta speljana le provizorčno po strnih klančih do Kopsi. Dobri in močni avtomobili lahko prevozijo te klanče, kakemu slabšem vozilu pa se pogosto pripeti, da obstane sredi klanca in mora potem po ozki in vijugasti cesti nazaj. Da dobi večji zalet. Posebno pa je nevarno, ako na teh klančih odpove vozilu zavora. Ze lani smo poročali o nesreči, ko so še čisto novi limuzini odpovedale na klanecu zavore in je strmoglavila v 25 metrov globok prepad v strugo Kamniške Bistrice in se popolnoma razbila. Sofer se je v zadnjem hipu rešil z drznim skokom.

V nedeljo popoldne pa bi se kmalu pripetila še huja nesreča, katero je preprečilo le srečno naključje. Neki avtomobilist iz kamniške okolice je vozil večjo družbo v Bistrico. Na strmem klanecu na Mececnovcu vozilo ni moglo speljati in avtomobilist se je moral zadensko spuščati po strmini. Pri tem pa je zadel ob breg in vozilo se je preuknilo, da so potniki iz zaprtega avtomobila komaj zlezli ven. Spravili so avto v pravi tir in pri ponovnem zaletu na klanec so premagali strmino in srečno prišli v Bistrico. Nazaj grede pa je na strmini počila zavora in avto je pričel z veliko hitrostjo drveti navzdol. V največjo srečo potnikov je bil na nekem ovinku zložen seženj drv kamniške meščanske korporacije, v katere se je avto zaletel in obstal. V nasprotnem primeru bi ga doletela ista usoda kakor lani elegantno limuzino, ki je strmoglavila v prepad. Opozarjamo avtomobiliste na to nesrečo z dobrohotnim nasvetom, naj s slabimi in starimi avtomobili ne vozijo po bistrski cesti dalje kakor do Tineta 2.6 km od Stahovice. Kakor nam zagotavljajo na merodajnem mestu, bodo že v septembru pričeli graditi preostali del bistrske ceste od Mececnovca do Kopsi, tako da se bomo prihodnje leto lahko brez skrbi vozili v Kamniško Bistrico. Kreda je že zagotovljen.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za sredo: Se nobenega temeljitega izboljšanja.

Državna razredna loterija

Dne 22. avgusta so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

Din 40.000 srečka štev.: 85.162

» 30.000 » » 97.776

» 20.000 » » 43.507

» 10.000 srečke » 19.079, 19.729, 34.011, 45.280, 64.710, 64.872,

71.526, 80.958, 83.027, 84.070.

Srečke za tekoče kolo so vse razprodane!

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje



Prva vsedržavna higienska razstava v Beogradu je bila v soboto slovesno otvorjena. Podrobno poročilo o tej veliki prireditvi priložujemo na 5. strani.

Dr. Vinko Gregorič †

Ljubljana, 22. avgusta.

V svoji hiši na Resljevi cesti št. 5 je danes ob pol 12. umrl popularni ljubljanski zdravnik g. dr. Vinko Gregorič. Ugodnega moža smo se spominjali 25. februarja 1931, ko je praznoval lep jubilej: 50 letnico promocije. Zadnje dobo smo ugodnega zdravnika le redkeje srečavali na ulici, bolezen je uplahlila delavnost podjetnega moža.

Rodil se je 1. aprila 1857. v Ljubljani, kjer je tudi dovršil gimnazijo. Po promociji na Dunaju je stopil v službo v deželni bolnici v Ljubljani, kjer je služboval do 1886. V Društvu zdravnikov na Kranjskem je deloval tedaj kot tajnik, pozneje kot agilen predsednik. Na pobudo predsednikov bolniških blagin za Ljubljano



in okoliščine je 1887 organiziral zdravniško službo v obeh blaginjah, pri katerih je deloval od 1892. ko je bil imenovan za primarija in pozneje za vodjo deželne bolnice v Ljubljani. 1905 je s tovariši ustanovil penzijski fond za vdove in sirote Društva zdravnikov na Kranjskem, ki se zdaj imenuje »Fond zdravnikov dravske banovine«. Te ustanove je bil dolgo let skrben in delaven predsednik. Po zedinjenju je preobrazil zdravniško organizacijo v sedanje Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani. Neoprečljive so njegove zasluge za ustanovitev zdravniških zbornic. Kot predsednik Zdravniške zbornice za Slovenijo je s svojo uvidenostjo in obširnimi znanjem organiziral zbornico na tako trdni podlagi, da je postala vzor vsem ostalim v državi. Ob 70-letnici so ga tovariši izvolili za častnega predsednika zbornice, zdravniški društvi v Ljubljani in Zagrebu pa za častnega člana.

Njegovo delovanje izven poklica je v mladosti posegalo zlasti v odbor Narodne čitalnice in v društvo »Narodni dom«. Za zgradbo doma je organiziral »krajcarško družbo« in jo vodil več let. Kot velik ljubitelj športa je ustanovil Društvo slovenskih biciklistov. Njegova tvorba je bilo tudi Vzajemno podporno društvo, ki se je pozneje preobrazilo v Vzajemno posojilnico. V ljubljanski občinski svet je bil prvič izvoljen 1887. Ustanovil pa je tudi prvo Društvo hišnih posestnikov, ki ga je pozneje izvolilo za častnega člana. Spoznavajoč veliki pomen tujkega prometa je ustanovil »Deliško hotelsko družbo Union«, ki je postavila monumentalni hotel istega imena. Bil je prvi predsednik te družbe od ustanovitve 1903 do 1908, nato je vodstvo hotela prenesel drugim.

od 1927 je bil zopet član nadzorstva. Sodeloval je tudi pri ustanovitvi Društva za tujski promet v Ljubljani.

Mož, ki je tako vsestransko posegal v javno delo, je bil seveda pred vojno tudi član deželnega zbora. Ko pa je narodna vlada 1918 imenovala posebno revizijsko in kontrolno komisijo za revizijo poslovanja deželnega odbora, je bil za predsednika imenovan dr. Gregorič, ki je bil pozneje tudi predsednik komisije za likvidacijo bivše vojvodine Kranjske. Nekaj časa je bil tudi predsednik ljubljanske Mestne hranilnice, še letos pa je obdobil v življenje Društvo za zaščito vlagateljev denarnih zavodov.

Ob mrtvaškem odru blagega družinskega skrbnika žalujejo poleg gospe Franje trije otroci. Zadnji čast bo Ljubljana izkazala svojemu častnemu meščanu v četrti ob pol 15. A preko groba mu bo ohranila najboljši spomin.

Ljubljana in Hitlerjev kljukasti križ

Neki londonski list je te dni v obširnem članku s slikami razodel svetu, da je Ljubljana (Leibach) dala Hitlerju kljukasti križ za njegovo nacionalno socialistično stranko. Adolf Hitler naj bi bil še kot otrok gojenec benediktinskega samostana v Ljubljani. V tem samostanu je bil prior Theodorich von Haven, ki je imel v svojem plemiškem grbu kljukasti križ prav podoben onemu, ki ga zdaj nosijo hitlerjevi fašisti. Znamenje kljukastega križa je bilo v dotičnem samostanu vdolbeno in izklesano na raznih mestih, tako na pročelju samostanskega poslopja in na obokih samostanskih hodnikov. Londonski list prinaša tudi več slik, kakor zgradbo samostana s cerkvijo (The benedictine monastery at Leibach), nadalje grb priora Hagena, obok nekega hodnika in samostanski grb pred cerkvijo. Izvlečke iz članka in slike je objavilo tudi beograjsko »Vreme« od torka. ki pa dostavlja, da so se Angleži najbrže zmotili, ker v Ljubljani ni bilo benediktinskega samostana. Članek je mislil najbrže benediktinski samostan v Lambachu na Zgornji Avstrijskem in je to krajevno ime zamenjal z nekdanjim nemškim imenom Ljubljane. Nekaj cenene reklame nam je vendarle napravil.

Tlakovanje najvažnejše tranzitne ceste

Ljubljana, 22. avgusta.

Danes se je vršila licitacija za oddajo tlakovalnih del na Bleiweisovi cesti, za sektor med Aleksandrovo cesto in Gregoričovo ulico. Stroški za tlakovanje so prečezali na 1 milijon Din. Licitacije so se udeležile štiri tvrdke, ki so vse štiri stavile nižje proračune. O dodelitvi dela oddala ministrstvo za gradbo. Bleiweisova cesta bo tlakovana s trdo litim asfaltom, kar je za to cesto, ki tvori najvažnejšo tranzitno progo v mestu, odličnega pomena. V nasprotju s ostalimi ljubljanskimi ulicami in trgi, ki so vsi tlakovani z vlivanim ali tolčenim asfaltom, je Bleiweisova cesta tlakovana s asfaltom, ki je hrappav, in ki je tudi v največji meri pripraven za vožnjo s konji, ki jim na gladkih ulicah v mestu pogosto rado drsi.

Sektor med Aleksandrovo cesto in Gregoričovo ulico bo tlakovan še to jesen. Na pomlad pa prideta v delo še ostala odseka Bleiweisove ceste od Narodnega

doma do Tyrševe ceste. Tlakovanje Bleiweisove ceste je v cellem preračunano na 2 milijona. Stroški se bodo krili iz kaldrminskega posojila, ki ga je mestna občina najela na račun kaldrminskega fonda in ki ga bo amortizirala v 25 letih.

Asfalt na Bleiweisovi cesti pomeni spet velik korak naprej v izgradnjo moderne Ljubljane. Bleiweisova cesta ni med cestami samo najvažnejša tranzitna linija skozi Ljubljano, temveč je tudi ena najvažnejših, največjih in najlepših ulic mesta samega. Ob nji stoje že od nekdaj znamenite palače in stavbe, kakor so Narodni dom, uprava policije, licej, banska palača, v neposredni bližini sta velesojem in sokolsko izletišče — zdaj so jim postopno pridružujejo moderni Delavski dom, palača trgovske akademije itd. Ko bo vlt asfalt, bo ta cesta, ki teče med samimi drevesi in vrtovi tik ob Tivoliju, resničen okras Ljubljane.

Danes premiera
plakantne veseloligre

NOČ PRED POROKO

V glavnih vlogah

LIANE HAID
Georg Aleksander
Adele Sandrock

Za smeh in kratek čas skrb
Szöke Szakall

Dopolnilo najnovejši Paramountov zvočni tednik

Predstave ob 4., 1/8. in 10. zv.

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Na ženo je streljal

Ljubljana, 22. avgusta.

Pred mesecem je »Jutro« obširneje poročalo o rodbinski drami v Kranju, danes dopolnje pa se je čevljarski mojster 40-letni France Zadražnik zagovarjal pred malim senatom zaradi poskušene umora svoje žene Neže. France je 3. julija z browningom streljal na Nežo in jo zadel skozi bočno kost v trebušno votlino. Kana je bila smrtonosna, le vestnost zdravnika v ljubljanski bolnici je Nežo ohranila pri življenju.

Na vprašanje predsednika Kralja, če se čuti krivega, je obtoženec odvrnil mirno: »Ne! Popolnoma zmešan sem bil, ko sem to naredil. Že pred letom sem sklenil, da na ženo ne položim roke, poprej sva se večkrat kregala. Tolikrat sem jo prosil, naj mi ne uhaia od doma! Obtoženec je nato obširneje opisoval, kako je prišlo kritičnega dne do konflikta. Bil je ves zmešan in razburjen, ko je streljal na ženo, ker mu je hotela znova uiti. Iz prvega zakona ima dvojce otrok, ki jih Neža ni mogla trpeti, niti ne pogledata. Državni tožilec: »Kolikrat ste streljali?« Obtoženec: »Ne vem. Orožniki so mi povedali, da enkrat.« Predsednik: »Rekli ste priči Friskovcu, da go boste ustrelili.« Obtoženec: »Nič ne vem o tem. Lahko je, da sem rekel, bil sem razburjen.«

Zaslišani bi morali biti priči, žena Neža in France Rojc. Ker sta bili obe priči odsotni, je predsednik na zahtevo državnega tožilca razpravo preložil.

Poln želodec, naredna vrenja v debelem črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolca, bodljaje, tesnoba v prsih, močno srčno utripanje odpravi naravna »Franz Josefova grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči, pljuca in srce. Zdravniška mnenja navajajo uprav presenetljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti, z »Franz Josefov« vodo. »Franz Josefova grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kako se je France Bobek ženil po Pragi

Praga, 22. avgusta.

Nevarnega pustolovca, ki je doma iz Jugoslavije, so te dni zalotili v Pragi. Kratko smo o njem že poročali. To je neki Franc Bobek, ki je imel že tri žene in se je hotel poročiti že četrto, da bi živel z denarjem osleparjenih žena. Zalotili so ga po naključju. Stanoval je v neki predmestni hiši z ženo in tremi otroki v starosti od 10 do 15 let. Izdajal se je za inženjerja. Nedavno pa se je priselila v njegovo stanovanje neka mlada ženska in sosedje so se čudili, kako to, da so otroci kar na enkrat začeli »inženjerja« Bobka klicati za »strica«. Žena, o kateri so vsi mislili, da je njegova soproga, pa mu je večkrat vpršila začudenih sosedov rekla »drugi svaki«. Pri nekom incidentu na cesti je Bobka legitimirala policija in se začela zanj bolj zanimati. Ko so detektivni poizvedovali pri njegovih sosedih, so od njih slišali, kako se je oče naenkrat spremenil v »strica«, mož pa v »dragega svaka«. Ko sta te dni dva detektiva stopila v njegovo stanovanje, se je Bobek odpravil na neko potovanje. Možja postavila sta ga vpraševala o tem in onem, dajal pa je čudne odgovore in opazila sta tudi, kako je potegnil iz žepa neke papirje ter jih spustil za posteljo. Ti papirji so se izkazali kot dva potna lista, od katerih se je eden glasil na ime Franc Bobek, drugi pa na ime Vekoslav Bobek. Sumljivega moža so zaprli in preiskava je kmalu razkrila, da je možak že trikrat poročen.

Prva njegova žena živi nekje na Koroškem. Žena št. 2 je ona, s katero ima tri otroke in ki se je pred ženo 3, s katero se je pred kratkim poročil nekje na Moravskem, izdajala za njegovo svakinjo.

Čateške Toplice

najbolj vroče radiotermaalno kopališče v dravski banovini (54,5 stopinj Celzija)
za revmo, išias, otrplost, želodčne in ženske bolezni!

Od 1. septembra do 31. oktobra 20-dnevno pavšalno zdravljenje za ceno 1200 Din (stanovanje, štirikrat dnevno dobra hrana s kruhom, 20 kopel, zdravnik, dovoz in odvoz od železniške postaje Brežice ali Dobova, takse in davek). Prospekti na zahtevo. 8742

Druga žena ni vedela za prvo, vedela pa je za sleparsko poroko s tretjo ženo in znano ji je bilo tudi to, da pripravlja Bobek četrto sleparsko poroko. Blizu Prage je namreč iztaknil neko bogato vdovo, ki mu je izdajala še precej denarja, ker ji je obljubil srce in roko. K njej je hodil v zadnjem času na obiske tudi s svojo »svakinjo« in s svojimi »nečak«, katere je nevesta vsakokrat dobro pogostila. Kakor je za nevesta pozneje povedala na policiji se ji je nekoč pri takem obisku stvar videla sumljiva, ker je eden od otrok, dobro pogostjen s slaščicami, padel iz svojega koncepta ter dozvedel strica imenoval »tatic«. Žena št. 3, ki je sleparju žrtvovala vse svoje prihranke in še precejšnjo dedščino, pa ni niti slutila o vseh sleparijah in je bila prepričana, da prebiva pri svoji svakinji, dokler mož ne najde samostojnega stanovanja. Vekoslav Bobek, na čigar ime se glasi drugi potni list, ki so ga našli pri sleparju, pa je njegov brat, ki je pred leti brez sledu izginil iz Prage. Policija vodi preiskavo tudi v smeri, če ni mogoče sleparski Franc spravil svojega brata s sveta, da bi potem pod njegovim imenom sklepal zakone in izvrševal razne druge sleparije.

Smrtna nesreča na Urški gori

Posestnik Andrej Knez je omahnil čez skalovje in se ubil

Slovenjgradec, 22. avgusta.

Bilo je tudi letos na nedeljo po Veliki maši na Urški gori običajno žegnanje. Ta dan pohiti na priljubljeno goro na stotine romarjev. Posestnik Andrej Knez, po domače Kranc, trda kmečka korenina iz St. Vida nad Zavodno, dober gospodar in skrben oče peterih otrok, je bil med njimi. Po maši se je podal na vrh, da malo pogleda pod seboj prelepi koroški svet in vžije planinskega solca. Med ogledovanjem se je pa preveč približal robu, gotovo ga je prevzela hipna omotica, že je izgubil ravnotežje, strmoglavil v 100 metrov globok žleb in obležal v globoki nezavesti na produ.

Turisti, ki so nesrečo videli, so se na vso moč prestrašili, vendar ni nobeden mogel nič pomagati. Slučajno so bili ta dan na gori tudi g. bančni ravnatelj Slavo Martelanc, gospodar turističnega doma na Urški gori prokurist g. Ivo Kvac, dijak Ernst Pratnaker iz Slovenjgradca in pekovski mojster g. Ivan Veršnik iz Guštinja. Ti so splezali po strmem kamninu do ponesrečenca, vendar je bila že na prvi pogled vsaka pomoč zaman. Ponesrečeni je imel na več straneh razbito lobanjo, pa tudi bruhanje penaste krvi je pričalo, da mora imeti hude notranje poškodbe, le hropeče dihanje je še izdajalo nekaj

življenja. G. Kvac je takoj splezal zopet nazaj po kamninu na vrh sestavljal nosilnico. Razen zgoraj omenjenih sta se pri reševanju, ki je bilo združeno z življenjsko nevarnostjo, udeleževala še oskrbniki turističnega doma g. Josip Lahovnik in pa gostilničar g. Jug iz Suhlega dola. Reševanje je bilo zlasti oteženo, ker je severna stena Urške gore zelo strma in preprežena z nebroj navpičnimi in skalnatimi žlebi in kamini. Vnetemu prizadetemu se je pozneje, ko je ponesrečenec bil z vrvmi že izvlečen iz globokega žleba, pridružili še ostali kmetje, ki so v ponesrečencu spoznali soseda Kneza. Prenesli so ga v spodnjo koč, kjer je hropeče bolj in bolj pojemale in slednjič popolnoma prenehalo... Ta planinska nesreča je zgolj usodno naključje. Že desetletja se ne pomni, da bi bil kdo na Urški strmoglavil v prepad. Smrt Andreja Kneza je zato na vse navzoče napravila najgloblji vtis in vsi so pomislili na družino, ki je na tak način izgubila svojega skrbnika krušnega očeta. Kmalu potem, ko je izdihnil, so Kneza prenesli v dolino, kjer so ga v domači hiši položili na mrtvaški oder. Urška v višavi se je pa zavila v gosto meglo, začele so tudi padati prve kaplje dežja, kakor da bi narava sama obžalovala svojega žrtev.

Dom vajencev bo v kratkem otvorjen

Urejen bo moderno in higiensko — Časten uspeh idealnih prizadevanj

Ljubljana, 22. avgusta.

Ljubljanski občini se je lani posrečila transakcija, da je dobila od vojaškega erarja v last staro šentpetersko vojašnico. Po vojni so se v njej naselili razni zavodi in uradi. Nekaj časa je tam poslovalo stanovanjsko sodišče. Pozneje so se naselili v njej tudi invalidi. Na pobudo župana dr. Dinka Puca in občinskega svetnika Miroslava Urbasa ter Josipa Rebeke je mestna občina začela preurejevati trakt, ki leži ob Lipičevi ulici, v modern obrtniški vajeniški dom, ki naj bi bil zavetišče vsem marljivim vajencem. Tam je bil že svoječasno nameščen banovinski vajeniški dom, kjer so našli preskrbo in prehrano le nekateri vajenci.

Akcijo za ureditev modernega vajeniškega doma so podprle tudi druge korporacije, tako Zbornica za TOI. Obrtniško društvo in drugi faktorji. Banovina sama je dovolila kredit 200.000 Din. Ustanovil se je poseben kuratorji doma, v katerem so zastopani banska uprava, mestna občina, Zbornica TOI, Zavod za pospeševanje obrti in Obrtniško društvo. Akcija je sedaj povsem uspešna in je pričakovati, da bo novi vajeniški dom odprt okoli 10. septembra.

Dom bo povsem preurejen, opremljen z vsem, sicer skromnim komfortom, nudil bo zdravo in primerno zatočišče mnogim

vajencem, ki bodo dobivali podpore od raznih korporacij in oblasti. Mnogi pa bodo sprejeti proti mali mesečni odškodnini. Dom razpolaga z veliko kuhinjo, urejena je tudi že jedilnica, gospodinska soba, učilnica, kjer se bodo vršili razni tečajji in se bodo vajenci učili petja in godbe. Urejena je tudi posebna tujška soba, da bodo imeli stanovanje mojstri, ki bodo prihajali v Ljubljano na razne tečaje. Za vajence bo na razpolago tudi knjižnica, ki že sedaj razpolaga z lepimi deli slovenske literature in drugimi strokovnimi knjigami, mnogo je tudi knjig iz srbohrvaščine in nemščine. V velikih, čistih spalnicah bo lahko stanovalo do 140 vajencev, ki bodo pod dobrim, strokovnim vodstvom. Dom razpolaga že sedaj z dobro založenim skladiščem, kjer je hranjenega mnogo blaga za obleko in perilo, ki se bo dajalo vajencem proti mali odškodnini ali pa celo brezplačno. Dom obsega v traktu ob Lipičevi ulici prilijčice, l. nadstropje in podstrešje. Lepo so že sedaj urejene umivalnice in kopalnice. V higienskem pogledu je preskrbljeno, da se bodo vajenci mogli zdravstveno kar najbolj razvijati. Na razpolago jim bo tudi veliko dvorišče za razne sportne igre. Dom bo imel lastno ekonomijo, da bo tako z malimi stroški lahko skrbel za izdatno hrano.

KULTURNI PREGLED

„Zora jugoslavenska“

Pred osemdesetimi leti, leta 1853, je v Zagrebu izšel drugi zvezek »Zora jugoslavenska«. Stara, zgodaj postaršana, že dolgo pozabljena knjiga. Izdal in uredil jo je Radoslav Razlag, drugi »Ilir iz Stajera«, ki je bil takrat še mlad in poln navdušenja za jugoslovansko in veselovansko. Dve leti po Vrazovi smrti, pet let po »Zori narodov«, letu osem in štiridesetem, je izšla ta knjižica, ki iz nje diha zanos ilirskih časov in romantična vera v slovansko edinstvo — tja do njegovega končnega smotila, do ustvaritve veselovanskega jezika.

Listanje po »Zori jugoslavenski« ima čar starih knjig. Prav za prav osemdeset let ni posebnost. Če vzamemo v roke izvod Rousseaujevega romana »La nouvelle Héloïse«, ki je v moji izdaji star približno toliko let, čutim, da je med to in ono knjigo velika razlika. Najnovejša izdaja Rousseaujevega romana bi komaj lahko bila drugačn: po jeziku, tisku, opremitvi, Razlagova »Zora jugoslavenska« pa je duhovno za nas tako stara, kakor za Francoza epis iz erodnevne književnosti. Naglo smo živeli teh osemdeset let. Med »Zoro« in katerikoli slovenskim ali hrvaškim zbornikom iz leta 1933. ni samo 80, marveč nekajkrat toliko let razdalje. Tudi iz knjig opaziš, kako vo-

like korake smo delali, da smo dohiti čas in Evropo.

Un vendar ima ta jezikovno in v marsičem tudi miselno danes nemogoča knjiga svoj tih čar, kakor portreti deklet s krinolinami, ki jih najdeš v starih družinskih albumih. Že v naslovu je kos romantike. Najprej je napis z ruskimi črkami »Zorica«, zatem v gajici »Zora jugoslavenska«. Romantični so bili posebni prijatelji zarje: toliko lepote, kakor so je oni dajali jutrnjim in večernim prehodom svetlobe in teme, jim ni dal nihče ne prej ne pozneje. Zakaj? Romantično občutje je simbolno najbolj upodobljeno v zarji: dan, ki vzhaja in dan, ki zahaja eta najdalje od realnosti. Tema se meša s svetlobo, sanja z resničnostjo, življenje z mistiko. Zora jugoslavenska! Leta tri in petdesetega je že legal mrak absolutizma na sanje in zanos leta osem in štiridesetega. Vendar je tu, okrog Razlagovega almanaha, še drhtelo nekaj te svetlobe, ki je jela v štiridesetih letih ogrevati duhove, še je gorel taborski ogenj na straži ilirske in veselovanske misli!

Ti »zoranje« so bili takrat mladi in so imeli svoje ideale. Upirali so se zoper dobo, nosili so ilirske surke, pisali verze v čudni slovenski o hrvaški besedni mešanici, razpravljali o slovniških oblikah bodočega veselovanskega jezika. Niso sanjariji

samo o edinstvu vsega slovanskega juga, marveč tudi o edinstvu naroda »slavjanskega« od beneške Slovenije do Urala, od Jadranskega in Egejskega morja do Baltičkega in Severnega morja.

Naivnost! — se bo zaničljivo posmebnil realist 1933. Toda nihče nima pravice, da se posmehuje idealom drugega. Kdo ve, kakšni današnji ideali — če jih smemo kaj imeti v tej dobi, ki se jim tolikanj posmehuje — bodo čez 80 let prav tako naivni kakor Razlagovi poskusi veselovanske jezikovne unifikacije, kakor njegove ilirske surke in predpotopni verzi! Sen teh ljudi se je izpolnil vsaj delno: iz zore jugoslovanske se je mnogo pozneje rodil dan, prišla je stvarnost, nastopile so realne naloge...

Kajpak, smešno bi bilo, prenašati njihove sne na današnjo stvarnost. Almanah teh ilircev je bil dokument njihove mladosti, in njihov upor je veljal drugi dobi in drugim razmeram. Zdi se nam, da hodimo nekeje daleč v preteklost, ko čitamo takoj v uvodu te pozabljene knjige: »Eto vam, rodjaci vladimilji, po drugi put »Zore«, koja zje smelimi korakom stupi u beli svet. »Smelimi, rekomo korakom, jer se neplaši više znoj i piavie, napastujući vse, što ima na telu svojem geslo: sloga, uzajemnost... Srodni duši nas razumevaju; drugim, podlim dušam nije niti od potrebe, jerbo neću nikada moći razumjeti nadahnutia svetloga i požrtvovanja vseh sil i moći svojih, koji veselim srcem i radošne podnese vse tegobe i

muke svoje brez sebičnosti, ako se tim barm zno plemenito u napredek i sreću i slavu roda milenoga...«

Veliki smoter, ki ga imajo pred seboj, je »napredovanje književne sloge slavjanske«. »Obi jezik književnic pripravljajo Miklošič, Šumavey in dr., in ta jezik naj pospeši napredek in srečo naroda.« Ko je gotovo, kako ima pravednoga Boga na nebu, bistrih glav i dobrih srca na zemlji! priji ilirji docije doiti u slavohrame sloge svete.« Dalje zagovarja Razlag v svojem uvodu cirilico in pravi: »Zelim goručo, da i naši časopisi ovu stvar razmotre, te nam u svakom listu barem po koj članek cirilicom natisneju.« Poziva »bratje naše doljno - ilirske«, da opuste turške izraze, kad imamo slavjanske.« »Bratjo mila, bratjo dragi! Nemojte zameriti odkriolorednosti mojoj; ali moram kazati, da je sve ovo vele slab znak bratinske sloge...« Malo dalje imaš poziv, da naj v duhu »sloge bratinske«, povsod pišejo i in naj torej Hrvati pišejo srce (solnce) namesto sunce, »jerbo se piše za oko, a govori za uho.« (Spomnil sem se letošnje pravde za solnce ali sonce! Nihil novi sub sole!) »U ostalom,« pravi Razlag, »uže cel svet uvidja, da je krivo i nevaljalo ono pravilo, koje kaže, da imamo pisati kako se govori. Večina celoga slavjanskega naroda je na užor To je jedini uvel, da se ml Jugoslaveni Srbi i Slovenci složimo u jedno književno narečje, bez kojega budemo tak dugo životarili, dok nepostanemo žrtva nemiloga tudinstva.« In ta sestavek, snjean v »Štitskem Gradcu dne 1. rujna 1852«, se

končuje docela v patetičnem stilu rodoljubnarstva in veselovanskega sanjarstva v letih petdesetih: »Vi, srodni duši, u prostranoj Slaviji u vseh četiri straneh sveta, kojim trka uzvišeno srce za vse, što je dobro, krasno i sveto, budite mi erdečno pozdravljeni u ime Boga i matke Slave.«

Za tem preideh k »pametarju«, ki ima tale veselovanska imena mesecev: sredozimen, pozdnozimen, ranoživen, sredoziven, pozdnorživen, ranoleten, sredoleten, pozdnoleten, ranorojesen, sredorojesen, pozdnorojesen, ranozim, za ruskim člankom o »Zori« (po listu »Sjevernaja Pčela« l. 1852) sledi Božidarja Račić »Vvod v slovnico veselovansku«, ki iz njega citiram samo začetni stavek — ima ves stariški parlem tega veselovanskega volapjuka, ki so ga mukoma kovali naši rodoljubi iz leta osem in štiridesetega, za tolažbo v času, ko je narod zopet zdrknul v globlje v suženstvo:

»Velečeni jezykoslovci slavenci nam uže svetovahu več puti, po kteryh by vzmoogli priti v razkosnuju domovinu toli zaželené veselavensčinj...« Bolgarska narodna pesem je tu v duhu »književne sloge slavjanske« sosedu srbskim iz Slavonije, nakar slede slovenski pesniški priropeki Milice Z. J. Radonjevića, Davorina, Radoslava Razlaga, J. V. »veselovansko« apisaui Račićev članek o Cirilu in Metodu, dr. Lovra Vogrina ilirski članek »Narodnost i verac« povesti Josipine Turnogradske »Tvrdilav« in »Rožmanova Lenčica«, Pa dr. Lovra Tomana »Milofinke« — ljubeznika ilirika, episana v času, ko so drugod že brali

Domače vesti

• **Za kongres zdravnikov v Crikvenici** vlada letos veliko zanimanje. Na kongresu se bodo obravnavala zelo važna vprašanja, kakor vprašanje oskrbe z zdravno vočjo, vprašanje zaposlenja zdravnikov, predlogi za izpremembo zakona o zdravnikih in tudi razna znanstvena vprašanja, ki so se obravnavala na vseslovenskem zdravniškem kongresu v Poznanju, tekmo balkanskega medicinskega tedna v Beogradu in na dermatovenerološkem kongresu v Zagrebu. Kongres se bo vršil, kakor smo že javili, 3. in 4. septembra, družabni sestanek pa bo že v soboto zvečer v hotelu Terapiji. Legitimacije, ki so potrebne za popust na železnici, se dobijo pri Jugoslovenskem zdravniškem društvu v Beogradu, pri Zdravniškem društvu v Zagrebu in pri Slovenskem zdravniškem društvu v Ljubljani. Prijave za stanovanje in za izlete pa je treba poslati naravnost na Zdraviliško poverništvo v Crikvenici. Izšel je tudi »Kongresni Vestnik«, ki ga bodo dobili zdravniki v teh dneh in ki vsebuje program kongresa in vse informacije.

• **Razstava jugoslovenskih medicinskih knjig** od osvojenosti do danes bo prirejena v povodu zdravniškega kongresa v Crikvenici. Zdraviliško poverništvo v Crikvenici prosi vse izdajatelje naših medicinskih knjig, časopisov in drugih publikacij, da bi jim poslali po en izvod takih del z navedbo cene in založništva.

• **Spremembe v železniški službi.** Napredovali so: administrativni uradnik v 9. položajni skupini: Otrata Karel, pri strojnem oddelku direktije, dosedaj oficijalno skupine; za pomožne prometnike v 10. položajni skupini — zvanilniki I. kategorije: Sodja Janez v Medvođah; Barbošek Alojzij v Sv. Lovrencu na Dravskem polju; Zevnikar Danijel v Pesnici; Rikauf Karel v Trbovljah; Simončič Maks v Polzeli-Braslovcih; Porenta Jožef v Kranju; Selevšek Franc na Bregu; Nečemer Jožef v Ljubljani dol. kol.; Skočir Marcel v Boh. Belj; Lubej Martin v Bistrici; Wallas Josip v Lazah; Kolarik Albert v Rušah; za pomožnega oficijala: Jurj Avguštin v kurtilnici Ljubljana II. gor. kol.; Bertončič Jožef v kurtilnici Ljubljana I. glav. kol.; za pomožnega strojevodjo: Garin Franc, v kurtilnici Ljubljana I. glav. kol.; Keršmanc Ivan, v kurtil. ekspoz. Velenje; za pomožnega pregledovalca vuz: Ules Alojzij v kurtilnici Maribor; Čolnik Alojzij v kurtilnici Maribor; za sprevodnika — zvanilnika I. kategorije: Grad Dionizij, v Ljubljani glav. kol., dosedaj zvanilnik II. kategorije; za vratarja — zvanilnika K. kat.: Zalaznik Ciril, pri obnem oddelku direktije, dosedaj služilec. Nameščeni so: za uradniška pripravnika Pšec Jožef v Ljubljani in Kmet Anton v Ljubljani glav. kol.; za predkupača-zvanilnika I. kategorije: Moljk Karel in Sepič Franc, oba v kurtilnici Ljubljana II. gor. kol.; reaktiviran je zavarovalni zvanilnik II. kategorije Stenard Jožef v Mariboru glav. kol.

• **Alkarske igre v Sinju** so se vršile v nedeljo pred mnogostevilnimi domačimi in tujimi gledalci. Lepi viteški prireditvi se poleg predstavnikov oblasti in društev prisostvoval tudi minister g. Boža Maksić-mović. Pri igri je zmagal Jerko Lovrić; vojvoda alkarski Vitko Grablovec pa je govoril o zgodovini alkarskega društva in alkarskih prireditvah.

• **Napredek jugoslovenskih mest.** V naši državi je 207 mestnih občin, ki so imele leta 1921. 1.883.293 prebivalcev, kar tvori 15,7 odstotkov celotnega števila prebivalstva. Število prebivalcev mestnih občin pa se je v 10 letih zvišalo na 2 milijona 577.110. Prirastek je bil torej 693.817 meščanov ali 36,84 odstotkov. K temu je v veliki meri pripomoglo seveda priseljevanje vaškega prebivalstva v mestne občine. Računa se, da se je v teku 10 let preselilo iz vasi v mesta okroglo 400.000 prebivalcev. Leta 1921. je bilo največ mestnih občin z 2000 do 5000 prebivalci. Takih občin je bilo 62. Po 10 letih pa so tvorile večino že občine ki imajo nad 10.000 prebivalcev.

• **Himen.** Poročila sta se v Hercegovini gospodična Rožica Košta iz Sv. Križe pri Trstu in g. Feriuga Dragan, sreski pristav v Grubišnem polju. — Dne 21. t. m. se je poročila poštarica gđ. Manca Plešova iz Iga-Studenec pri Ljubljani z zvanilnikom finančne kontrole g. Lovro Rihteršičem iz Prahova. Bilo srečno!

• **Novi grobovi.** Na Vrhniki pri Ložu je umrl ugledni lesni trgovec in posestnik Adolf Zakrajšek. K večnemu počitku ga bodo spremenili danes ob 17. — V Štorkah pri Celju je umrla gospa Katarina Jugoča, soproga železniškega zvanilnika. Pokopali jo bodo danes ob 17. — V soboto je umrla zadeta od srčne kapi gospa Magdalena Marušková iz Malih Lipljenj. Pokopali so jo v ponedeljek na farnem pokopališču v Škocijanu. — Pokojnik blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

• **Zagonetna pisma iz Španije.** V zadnjem času dobivajo bogati podjetniki in trgovci v raznih naših krajih iz Španije čudna pisma v nemškem ali pa v francoskem jeziku. V teh pismih prosijo za pomoč neki anonimni podjetnik, ki so ga v Španiji zagnali, ker ni mogel plačati davkov, navaja pa, da ima na neki francoski območji železniški postaji deponirane kovčge z velikimi premoženjem. Potrdila mu je odkupnina, da bi se rešil iz zapora in potem dvignil svoje bogastvo, od katerega pa odstoji tretjino dobrotniku, ki bi ga odkupil. Neznane ne prosijo, da bi se mu poslal denar, želi pa, da bi maslovičene zadvo premislili in če je pripravljen pomagati, naj brzojavi na naslov: Carreras J. sta Correo 559, Manresa (Espana), nakar bo dobil natančnejša pojasnila. Taka pisma so dobili že neki trgovci v Mariboru in Ptuj, sedaj pa prihajajo vesti o takih pošiljavah tudi iz Škoplja in drugih južnih krajev. Kriminalisti zatrjujejo, da so taka pisma že star trik mednarodnih sleparjev. Pošiljajo se v množičnih izvodih na naslove iz raznih strokovnih listov v upanju, da bo skrivnostna vsebina na tega ali onega le toliko vplivala, da bo odgovoril. Kdor odgovori, dokaže s tem, da je zavzet za skrivnostne zadeve, sleparji pa potem že najdejo pota in načine, da ga izkoristijo.

• **Smrtna nesreča na vožnji z biciklom.** Laborant pri univ. prof. dr. Borisu Zamiku v Zagrebu I. Platošek se je vračal ponoči z nekake izleta z motorjem domov. Na prikolici sta se vozili z njim žena Angelina in hčerka. Kot izkušen vozač je Platošek vozil previdno, a nesreča je hotela, da je na prikolici počila os Prikolice, da je odletela, gospa Platoškova pa je pri padcu z glavo udarila v neko drevo in na mestu podlegla poškodbam.

• **Krvava bitka zaradi voza sena.** V vasi Belinbegovu blizu Škoplja sta naseljena brata Kalkus, ki sta se v tej vasi naselila na državnem zemljišču kot optanec iz Madžarske že 1. 1921., slabo gospodarila in so jima oblasti tudi letos zapile precej predeleka, ker nista plačala obresti od posojil in raznih pristojbin. Zaplenjeno jima je bilo tudi seno, ki bi ga morali dobiti neki drugi kolonisti. Brata pa sta ponosno poslala nekaj svojih hlapcev, da bi odpeljali voz zaplenjenega sena. To je opazil kolonist Trajan Gurovič, ki je pozval na pomoč svoje tovariše. Med kolonisti in hlapci se je razvila ogorčena bitka, v kateri sta izgubila življenje dva moža, dva pa sta nevarno ranjena.

• **Bogat ribolov na Jadranu.** Ribiči v Bolu na otoku Braču so v zadnjih treh tednih nalovili 400 kvintalov tunine, ki so jo prodali v Italijo po 10 do 20 Din kg. Skupilo so za ribe približno pol milijona dinarjev. Ribiči s Komaze pa so nasolili petnaest vagonov sardelice in jla večinoma odpravili v Grčijo.

• **Rogaška Šlatina znižuje cene hotel.** ekim sobam z 21. t. m. za 10%, od 1. septembra pa za nadaljnjih 20 odstotkov, odno 45 odstotkov.

• **Obidele oblike barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

• **Ban dr. Marušič jutri, v četrtek ne bo sprejemal strank.**

• **Jubilej uglednega trgovca.** Svoj 75. rojstni dan je praznoval t. dni g. Rudolf Tenente, trgovec in gostilničar v Krakovcu, ki si je pridobil velik šloves ne samo s svojo pridnostjo temveč tudi s svojo dobrosrčnostjo. Jubileant je velik prijatelj siromakov in mladinojlov. Okrog 150 otrokom je že botroval pri krstu. Svojo trgovino vodi vzorno že 48 let. Mnogostevilni prijatelji iskreno želijo, da bi tako črtni in zdrav, kakor je sedaj ob svojem jubileju, ostal še mnogo let.

• **Pevsko društvo »Slavec« v Ljubljani** vabi vse mladenice in mladeniče, ki imajo veselje do petja, da se do 1. septembra vpišejo kot člani v društveni pisarni, Rožna ulica 15 (pri Lozarju, dvorišče — salon). Ker se prične 5. septembra s studiranjem koncertov za društveno 50 letnico se na poznejše prijave ne bo moglo ozirati. — Vpisovanje za moške: vsak ponedeljek, sredo, petek od 7 do pol 9. zvečer, za ženske vsak torek, četrtek in soboto ob istem času zvečer.

• **Katja Delakova** odvarja z odobrenjem ministrstva prosvete šolo za ritmično gimnastiko in umetniški ples v novi, vsem higienskim predpisom odgovarjajoči, veliki in svetli dvorani v Dukičevem bloku. Tople in mrazu prihe. Tečajji le za dame in otroke. Vpis dnevno od 10. do 18. ure.

• **Kolonistke bolniške blaginje ljubljanskih mestnih uslužbencev** se vrnejo 24dnevnega letovanja v Kamni gorici danes v sredo ob 18. uri z avtobusom pred Mestni dom, kamor naj jih pridejo roditelji iskat.

Heineja in Hugoja; naivni trubadurski izlivi ljubezni do Jospine:

Vse se družijo, vse se piri,
Kar je v stvarim celom širi:
Mene le osoda ženo
Proč od ljubice česene.

Knjigo zaključuje jezikovni članek Oroslava Cafa in Razlagovi verzji.

Na vsem leži patina preteklosti; zdi se, da je vse to napisano že davno, davno in vendar je šele vmesdeset let od tega, kar so naši Ilirci nosili surke in sanjariji o vseslavjanstvu. Način, kako so izražali svoje snc, je danes že kuriozno zastarelo; sila, ki jih je gibal, pa giblje še danes ti soče njihovih potomcev in iz tega mrtvega jezika šine kdaj pa kdaj kvišku živa iskrica slovanskega duha...

Vjekoslav Cvetišič, Sa planina i gora IV. Znani hrvaški alpinistični pisatelj Vjekoslav Cvetišič je pravkar izdal novo knjigo svojih impresij s turističnih izletov na planine in gore. To pot vodi čitatelja na Mont Blanc, podaja nove »Reminiscence« Triglavca, ki mu vzbuja vedno nova občutja in poglede, kadarkoli ga obišče, pripoveduje o noči na Biokovu in mično opisuje doživljanje na Wiesbachhornu. Dalje imaš v tej knjigi zapiske z Monte Rose in opis ture preko planin Velike Kapele in Primorskega Krasa (Klek, Tuhobci, Medvedjak, Zagradski vrh, Obruč, Risnjak). Knjigo zaključuje črtica »Sunčani dan na Mosoru«. O simpatičnem načinu Cvetišičevega pisanja je bila v »Jutru« že ponovno beseda. Tudi četrta knjiga cikla »Sa planina i gora« kaže vse odlike Cvetišičevega peresa; kdor je le malo dozveten za lepoto planske in gorske prirode, ne bo odložil knjige, dokler ne prečita. Naj Cvetišič piše o mogočih ledenikih najvišje evropske gore ali naj z Mosorja promatra gorski svet in sinje morje, povsod so njegovi opisi kakor pesmi v prozi — a pri tem nje prisljano čustveni in osladno poetični. V tem navdušenem planincu živi umetniški in obenem filozofski duh, ki išče svojih doživitev v veličastvu gora in planin. Njegova nova knjiga se priporoča sama po sebi. Omeniti moramo lepo opremo, skrben tisk in krasne ilustracije na posebnih prilogah: vse to izpopolnjuje vsebino in povečuje užitek, ki ga ima čitatelj s to knjigo. Stane 30 Din in se lahko naroča tudi pri avtorju, Zagreb, Ilica 85.

• **Varšavskem mednarodnem kongresu zgodovinarjev.** Kakor smo že zabeležili, je bil v ponedeljek odprt v Varšavi mednarodni zgodovinarski kongres. Kongres je sedmi te vrste in tretji po svetovni vojni. Prvi po vojni je bil v Bruxellesu, drugi v Oslu, tretji pa se je sedaj prvič odvijal v Varšavi. Njegova nova knjiga se priporoča sama po sebi. Omeniti moramo lepo opremo, skrben tisk in krasne ilustracije na posebnih prilogah: vse to izpopolnjuje vsebino in povečuje užitek, ki ga ima čitatelj s to knjigo. Stane 30 Din in se lahko naroča tudi pri avtorju, Zagreb, Ilica 85.

• **Varšavskem mednarodnem kongresu zgodovinarjev.** Kakor smo že zabeležili, je bil v ponedeljek odprt v Varšavi mednarodni zgodovinarski kongres. Kongres je sedmi te vrste in tretji po svetovni vojni. Prvi po vojni je bil v Bruxellesu, drugi v Oslu, tretji pa se je sedaj prvič odvijal v Varšavi. Njegova nova knjiga se priporoča sama po sebi. Omeniti moramo lepo opremo, skrben tisk in krasne ilustracije na posebnih prilogah: vse to izpopolnjuje vsebino in povečuje užitek, ki ga ima čitatelj s to knjigo. Stane 30 Din in se lahko naroča tudi pri avtorju, Zagreb, Ilica 85.

• **Varšavskem mednarodnem kongresu zgodovinarjev.** Kakor smo že zabeležili, je bil v ponedeljek odprt v Varšavi mednarodni zgodovinarski kongres. Kongres je sedmi te vrste in tretji po svetovni vojni. Prvi po vojni je bil v Bruxellesu, drugi v Oslu, tretji pa se je sedaj prvič odvijal v Varšavi. Njegova nova knjiga se priporoča sama po sebi. Omeniti moramo lepo opremo, skrben tisk in krasne ilustracije na posebnih prilogah: vse to izpopolnjuje vsebino in povečuje užitek, ki ga ima čitatelj s to knjigo. Stane 30 Din in se lahko naroča tudi pri avtorju, Zagreb, Ilica 85.

V LETU HLADNA OVOMALTINE!

osvežuje in krepi telo za časa dopusta.

u. **Otroci počitniške kolonije** v Mednem se vrnejo v Ljubljano 26. t. m. z vlakom ob 16.09. Starši, pridite po otroke na glavni ali gorenjski kolodvor.

u. **Pustolovščine** mlade novice, ki je zbežala svoemu ženinu v noči pred poroko. Ta nevesta ni bila nobena druga kot šarmantno-pikantna Liane Haid v filmu »Noč pred poroko«. Slavni režiser Carl Boese, ki nam je ustvaril celo vrsto prav zabavnih filmov, od katerih omenjamo v prvem redu filma »Grock« in »Paprika«, se je zopet postavil z lepo, mično in zelo zabavno opereto »Noč pred poroko«. Poleg Liane Haid, ki je v tem filmu lepša in mikavnejša kakor kdaj prej, nas zabavajo v tej opereti Georg Aleksander, zlasti pa popularni komik Szöke Szakali. Njegovim dvitipom in odlični komiki se bomo v tem filmu smejali prav vsi in opereta »Noč pred poroko« bo tudi pri nas, kot vsepovsod kjer je bila predvajana, izzvala salve smeha. Premiero filma bo predvajal od danes naprej Blitni kino Matica.

PRIMARIJ DR. JEŠE

se je preselil v Gledališko 14

in zopet redno sprejema od 11. do 13.

u. **S povečavo cerkve sv. Krištofa** se bo začelo. Magistratni gremij je sklenil na svoji seji 30. maja, da se bo smelo s povečavo cerkve sv. Krištofa začeti takoj, ko bo pokopališna uprava izpolnila pogoje, katere ji je postavil. Ti pogoji so sedaj vsi izpolnjeni in pogodba med mestno občino in pokopališkim skladom je podpisana. Tako se bo pa podlagi tega sklepa lahko začelo s to povečavo. Vsi lastniki grobov na sveti za cerkev sv. Krištofa, ki še niso svojih grobov uredili, se opozarja, g. tem, da se takoj prijavijo pri upravitelju pokopališča pri sv. Krištofu (cerkvena hiša poleg cerkve sv. Krištofa). — Cerkevno predstojništvo.

Krvno, kožno in živčno bolni dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa sprčujejo, da so z učinkom staro preizkušene »Franz Josefove« vode zadovoljni v vsakem oziru. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

u. **Dela pri krožni tramvajski progi** so v polnem teku in je tu našlo kruha lepo število ljudi. Po večini so zaposleni pri izkopu za polaganje temelja Ljubljancem, ki so bili prej stalni gostje socialno-političnega urada na magistratu. Razmere so prisilile marsikoga, da je prišel za lopata, kar bi bil kdaj prej odločno odklonil. Temelj za progo so pričeli kopati tudi že na Tyrševi cesti, pred poslopjem Gospodarske zveze, da najdejo stik z izkopom na Masarykovi cesti. Vzduž Tyrševe ceste do kavarnе Evrope leže tudi že skladovnice tračnic, ki jih bodo kmalu pričeli polagati.

u. **Dela na Ljubljanki** so zaradi deževja ne samo zopet motena marveč celo ustavljena. Delo je popokoma ovirano, tako pri izkopu kakor tudi pri betonskih delih. Navzlic hudi vročini je celotno delo doslej siljano napredovalo in bi bila vsa spodnja struga Ljubljani spravičena v red (po računih družbe) že v teku treh tednov, dočim je zdaj zaradi večerajšnjih in današnjih nalivov nemogoče prerokovati, kako bodo nadaljnja dela napredovala. Zaradi nalivov se je nabrsko v strugi pod trimostjem obilo vode, ki pritiska na nasip pod trimostjem, ki pa zaenkrat še ni preveč ogrožen.

HALO! HALO!

SENZACIJA!

v Celje je prispel zamorec JENKI LUKAS s soprogo MERI MILFORT, ki nastopata v zamorskih plesih v Celjskem domu 23., 24. in 25. t. m. z začetkom ob 9. uri zvečer. 8798

u. **Žrtve nesreč.** Na Lahovni pri Škofiji vasi je v ponedeljek mlaticina zgrabila 7 letnega posestnikovega sina Jožeta Pevca za desnico ter mu raztrgala sredinec in razmesarila kazalec in prstanec. V Hudi jami pri Laškem je padel štiriletni Peterček Kloc, posnovljenec rudniškega ravnatelja g. inž. Kloca, tako nesrečno doma z balkona, da si je prebil lobanjo. Osemletni tečajnik sin Anton Dretnik iz Mozirja si je v ponedeljek pri padcu sloznil levo ključnico. Vsi trije otroci se zdravijo v celjski bolnišnici.

u. **Kino Union.** Danes ob 20.30 zvočai vefilim »Seržant X« in zvočna predigra.

PRISTOPAJTE K AEROKLUBU

Iz Maribora

u. **Zborovanje poštinih uslužbencev.** Tukašnji podobor združenja poštinih, telegrafskih in telefonskih zvanilnikov in služiteljev Jugoslavije je imel pred dnevi izreden občni zbor na tukašnji glavni pošti. Zborovanje je bilo velikega pomena in se ga je udeležilo precejšnje število članstva. Kakor je znano, imajo poštarji poleg strokovne društvene organizacije tudi še posebno glasbeno in pevsko društvo. V teh društvih pa ni bilo posebne sloge, kar je dalo povod za sklicanje izrednega občnega zbora strokovnega društva, na katerem je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Fran Šerbec, tajnik Martin Drakšler, blagajnik Franc Babič, odborniki pa: Franc Ubl, Josip Maheri, Miha Lesnik, Maks Petan, Jurij Zule in Stanko Čotič. Pričakovati je, da bo pod novim odborom nastela prava sloga. Občinstvo in društva naj nasledijo vse dopise, tičočih se društva, na pošto Maribor II., kjer službuje društveni predsednik.

u. **Peš po Evropi.** Včeraj je obiskala naše uradništvo mlada potnica gđ. Käthe Beechmann iz saarskega ozemlja, po popularni novinarka, ki se je podala pred petimi leti na potovanje po Evropi. Prepotovala je že Luksemburško, Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Nemčijo, Švico, Češko-slovansko in Avstrijo.

u. **Nemrečen padec s koleasa.** S koleasa je padel 25 letni ključavničar Franc Lubinšek in se je hudo poškodoval na desni roki.

u. **Nesreča pri delu.** V tukašnji mestni klavirni se je včeraj okrog pol 14. ure pri delu v desnici 24 letni mesar Adolf Reich, Prezelal si je žile in so ga morali reševalci prepeljati v bolnišnico.

u. **Razne tatvine.** Hišniku Jernejemu Senegačniku v Razlagovi ul. je izklesila predvečernjim iz veže 4 m dolga preproga. Fratrniku Otmariju Kiftmanu z Aleksandrovo ceste je bilo ukradeno s hodnika 1200 Din vredno črna pleskano kolo znamke »Styria« s evidenčno številko 9351. Fratrniku Anici Tratnerjevi je zaginil tembenov kovček, v katerem je imela volneno obleko, par čevljev in več perila v vrednosti 500 Din.

u. **Nočni napad.** Predsinočnim se je v 30 letni posestnikinji sin Ivan Gavral od Sv. Barbare v Slovenskih goricah s Vinice domov. Nenaodoma se je v temi pojavil neki neznanec in ustrelil pravi ojemu iz browninga, nato pa brez sledu izginil. Krogi je zadela Gameža v levo nogo in je moral poiskati potrebno pomoč v mariborski bolnišnici.

Iz Trbovelj

u. **Na državni meščanski šoli** v Trbovljah bo vpisovanje dne 1. in 2. septembra. Vsako mora predložiti zadnje izpisevalno, potrdilo o plačanem davku, koškovano z 20 Din ter plačati zdravstveno takso 20 Din. Novi učenci morajo poleg tega predložiti tudi kreni list. Šolnina se plača takoj ob vpisu; podrobnosti so razvidne iz oglasa na šolskih vratih. Popravni izpiti se bodo pričeli 4. septembra ob 8. uri. Šolska mapa bo 7. sept. ob 9. uri; zbirališče ob pol 9. v šoli.

Slovenske gorice svojim prijateljem in izletnikom

Ormož, 21. avgusta.

Pri nas je zbudilo veliko zanimanje društvo prijateljev Slovenskih goric, ki se je pred kratkim ustanovilo v Ljubljani. Dne 11. t. m. sta se v Ormožu zglasila gg. Peteln, ravnatelj Zveze gostilničarskih strok, in drogist Gregorič iz Ljubljane, ki sta nam poročala o nameravanem izletu Ljubljancem v naše kraje.

Namen izleta je predvsem seznaniti našo belo Ljubljano ter sosedna mesta in trge s prirodnimi lepotami in zgodovinskimi posebnostmi Slovenskih goric, ozemlja med Muro in Dravo od Ormoža čez vinorodne hribe do Ljutomer. S posebnim vlakom se bo 8. oktobra iz Ljubljane in okolice pripeljalo 700 do 800 izletnikov v dopoldanskih urah v Ormož. Po odhodu in potrebnem okrepilu se bodo podali v skupinah preko znamenitih vinskih gričev Svetinja, Sv. Miklavža, Jeruzalema, Koga itd.

Ormožani in okoliški vinogradniki prav toplo pozdravljajo prireditve, prvo te vrste v naši Prekiji, ki naj podpre tujski promet in odpre ljubiteljem narave krasote naših krajev, ki zbijajo velike skomine onim preko meje, ki prav dobro znajo ceniti vrednost naših Slovenskih goric. Že danes kličemo vsem prijateljem Slovenskih goric: pridite k nam, ne bo vam žal, bratsko vas sprejmemo, dobro nam došli, prijatelji!

umetnosti niso mogli nikdar v človeški zgodovini docela uničiti: ne vojne, a še manj gospodarske krize. Celotno najbolj kritičnem času srednjega veka je umetnost v tej ali oni obliki živela še dalje... Prej ali slej bo opera zopet zasijala v vsem svojem sijaju. Človeštvo ne more trajno živeti v temi: tudi danes hrepeni po luči glabeč. Mad nevarnostmi, ki na videz vgrajajo opero, omenja Walter predvsem sport, vendar pravi, da se tega nasprotnika ni bati, zakaj pri idealnih vrednotah vedno odloča manjšina, ki edina daje tempo, vzlic vsemu napredku in razvoju krize. Drugo nevarnost vidi Walter v sodobnem stremljenju, da se starim temam dajejo nove oblike. Opera je danes nedvomno v resnem položaju, politika in svetovno gospodarstvo sta zoper njo tendenca, da se vsaka stvaritev modernizira, prinaša enoličnost. Vendar je človeštvo preživelo že mnoge depresivne dobe in bo še sedanjost, v solnce in njegovo moč moramo verovati tudi tedaj, ko so nebo pokrili najtemnejši oblaki! — Tudi skladatelj Richard Strauss se izraža bodrilno, zavzema se za repertoarne opere. Četudi bi odrekla ali sploh prenehala tvorna sila sodobnih skladateljev, nam še vedno preostaja ogromna zaloga 50 — 60 del iz svetovne glasbene — dramske literature. To zalogo želj občinstvo spoznati, in občinstvo se ne preestano obnavlja... Posameznik lahko eno in isto opero posluša 30 do 40 krat, medtem ko kakšno dramsko delo samo nekajkrat v življenju. Prav zaradi tega mora gledališče posvetiti vso skrb repertoarnim operam.

vino. V zgodovineko — pravni sekciji predlaga prof. P. Collinet iz Pariza mednarodno sodelovanje za bibliografijo rimskega prava itd. Pomembne bodo tudi diskusije o nekaterih problemih, ki etoje sedaj v ospredju mednarodne zgodovinske vede. Tako bo sloveči belgijski zgodovinar Henri Pirenne branil svojo tezo o pomenu arabskega gospodarstva za Sredozemje. Zanimivo bo tudi predavanje prof. Tadeusza Zielskega o najnovejših strujah v zgodovini rimskega prava ali pa predavanje znanega pariškega bizantologa Ch. Diehla o aktualnih vprašanjih bizantske zgodovine. Zgodovinarji iz sovjetske Rusije nastopijo z metodolokskimi predavanji, ki so v nasprotju s metodami zapadne zgodovinske vede. Na kongresu predava tudi več čeških znanstvenikov, med njimi znani vzhodno-evropski zgodovinar prof. Jar. Bidlo.

Ali je opera v nevarnosti? Zagrebški »Muzičar« beleži v svoji najnovejši številki nekatere izjave o problemu opere in glasbe. Slavni dirigent Breno Walter pravi med drugim: »Vse kar je v umetnosti velikega, je nesmrtno, zato ne verjamem, da bi mogla opera kdaj prenehati. Opera živi od sijaja in lenote človeškega grla; to grlo je obenem njen tolmáč. In dokler ostanajo ljudje muzikalni, bodo vedno z veseljem poslušali zvode kakšnega lepega grla... Govorjena beseda ni mogla nikdar tako čisto zaniti človeške duše kakor jo gane glasba. Nekateri ljudje danes dvomijo o življenjski sposobnosti opere. Boje se, da se tema, ki je zagnjala opero, ne bo nikdar več razveljavila. Ti ljudje pa pozabljajo, da prave

Gospodarstvo

Žito — osnovni problem svetovne krize

Včeraj se je v Londonu pričela velika mednarodna konferenca, ki si je stavila za nalogo rešiti kočljiv svetovni žitni problem. Konferenca, na kateri sodeluje 31 držav, bo razpravljala o mednarodnih ukrepih za dvig žitnih cen in o načrtu mednarodne konvencije za omejitev produkcije žita.

Na londonski svetovni gospodarski konferenci se kočljivega žitnega problema ni s neposredno lotili, čeprav ni dvoma, da je zboljšanje svetovnega gospodarskega položaja v prvi vrsti odvisno od povoljne rešitve vprašanja žitne nadprodukcije, zakaj svetovna kriza se je pričela pri žitu in je treba tudi tu najprej zastaviti, če hočemo doseči trajno zboljšanje svetovnega gospodarskega položaja.

O priliki londonske svetovne gospodarske konference so se najprej pričele pogajati prekomorske izvozne države (Zedinjene države, Kanada, Argentina in Avstralija), ki so se načelno sporazumele glede zmanjšanja posejanih površin za 15 odst., pod pogojem, da se doseže primeren spozrazum tudi z ostalimi vzhodnoevropskimi izvoznimi državami, ki naj bi omejile izvoz in z uvoznimi državami, ki naj bi ustavile nadaljnje dvigovanje produkcije in carinske zaštite.

Žitni problem in svetovna konjunktura

Dejstvo je, da v zgodovini modernega gospodarstva še ni bila nikoli zabeležena tako dolgotrajna in tako tekoča gospodarska kriza, kakor jo sedaj doživljamo. Primitivno pojmovanje kompliciranega gospodarskega organizma je našlo najrazločnejše vzroke za ta pojav in tako se ni čuditi, da so v različnih državah izvedeni ukrepi le poosttrili svetovni gospodarski položaj in le zavlekli potek krize. Vsi ti izvedeni ukrepi znajo le pobijanje simptomov krize, namesto da bi pobijali vzroke. V nasprotju s popularnimi naziranj o vzrokih sedanje gospodarske nesreče so uvideli gospodarski strokovnjaki že davno zaman opozarjali, da je poosttritev in dolgotrajnost sedanje krize le posledica intervencionizma držav, ki trajno ovira delovanje naravnih zdravilnih sil, izvirajočih iz gospodarstva samega. Ta intervencionizem je pravi povzročitelj mnogim ljudem nepojmljive situacije, da ponekod uničujejo žito in druge agrarne proizvode, dočim druge gladujejo milijonske armade brezposelnikov.

Državni intervencionizem je v številnih primerih izločil delovanje najboljšega regulatorja produkcije, to je cene. Ko so cene ne padale, so povsod smatrali, da je edino pravilno, ta padec zaustaviti z administrativnimi ukrepi, ne menec se za posledice v okviru narodnega gospodarstva (avstrijska industrija je n. pr. propadla predvsem zaradi agrarnega protekcionizma), še manj so se seveda odločili krogi menili za posledice v svetovnem gospodarstvu.

Agrarni protekcionizem industrijskih držav ovira ozdravljenje

V tej zvezi lahko navedemo baš žitni problem kot šolski primer. Ko je pred nastopom svetovne krize relativna svetovna nadprodukcija žita povzročila znaten padec cen, bi kmalu avtomatično nastopilo pod pritiskom teh nizkih cen zmanjšanje svetovne produkcije, če ne bi pasivne države pričele izvajati agrarnega protekcionizma. Vrh tega so vse v izvoznih državah umetno držali višje cene, ne da bi istočasno poskrbeli za zmanjšanje produkcije, ki ni moglo priti samo po sebi pri tedanjih cenah. Že s tem pa se je ozdravitev precej zavlekla.

Zadnja leta je v prekomorskih velikih izvoznih državah končno vendar prišlo do zmanjšanja posejanih površin, zlasti v Zedinjenih državah, kjer je s pšenico pose-

jana površina nazadovala od 55.4 milijona akrov v letu 1931. na 44.9 milijona akrov v letu 1933. Tudi v Kanadi, Argentini in Avstraliji so občutno reducirali posejane površine.

Vse te redukcije bi zadostovale, da se produkcija in poraba zopet spravita v sklad, če bi ostale države, zlasti industrijske, ostale pri starih površinah. Toda kaj vidimo. Slepemu egoizmu, ki ga ne najdemo samo pri človeku, temveč tudi pri narodih, je to ozdravitev onemogočil. Številne pasivne države, zlasti v Evropi, so napravile glede na ozko povezanost narodov v svetovnem gospodarstvu neodpustljivo napako, da so v naglici dvigale lastno žitno produkcijo, namesto da bi, če so že s carinami držale višje notranje cene, vsaj onemogočile dvigovanje produkcije, in to ne samo v svetovno-gospodarskem interesu, temveč tudi v lastnem interesu (da si z uvozom ohranijo možnosti izvoza).

Tako se je v Nemčiji od 1. 1925. do 1. 1932. povečala s pšenico posejana površina od 1.463.000 na 2.280.000 hektarjev, torej za 56 odst.

V povprečju 1924 do 1926 je znašal v Nemčiji pridelek pšenice 28.8 milijona met. stotov, letos pa se ceni na 52.4 milijona met. stotov. Samo v Nemčiji se je torej povečala produkcija pšenice v tej kratki dobi za okrog 24 milijonov met. stotov, za kolikor je sedaj Nemčiji treba manj uvažati. Če upoštevamo, da znaša izvozni presežek Jugoslavije v pšenici v najboljših letih le 4 do 5 milijonov met. stotov, tedaj lahko spoznamo, kako ograža agrarni protekcionizem možnosti plasiranja presežkov evropskih izvoznih držav.

Pa tudi v drugih državah ni mnogo bolje. Od leta 1925. do 1932. so se povečale posejane površine v Švedski za 105 odst., v Nizozemski za 122 odst., v Švici za 62 odst., v Grčiji za 30 odst., v Danski za 23 odst., v Norveški za 22 odst., v Češkoslovaški za 16 odst. in v Avstriji za 10 odst.

Ce upoštevamo, da povprečni konzum žita za napredujočo civilizacijo pada, tedaj moramo spoznati, da po tej poti ne bomo zlepa prišli iz svetovne nadprodukcije žita in se tudi tako dolgo ne bomo rešili sedanje svetovne gospodarske krize, dokler ne bodo tudi industrijske države prišle do uvidenosti, da njihova politika agrarnega protekcionizma le poosttruje in zavlačuje brez konca svetovno gospodarsko nesrečo.

Dokler bodo industrijske države nadaljevale politiko dvigovanja agrarne produkcije, tako dolgo ne bomo prišli do uravnoteženja med svetovno produkcijo in potrebo in tudi ne do boljših agrarnih cen. Dokler pa se svetovne agrarne cene ne bodo dvignile, tudi ne bo prišlo do bistvenega zboljšanja svetovne konjunktura in brezposelnosti v industrijskih državah, kajti le tedaj, če bodo agrarne države dobile večji izkupicek za svoj agrarni izvoz, bodo lahko kupile več industrijskih izdelkov v industrijskih državah.

Pred krizo je znašala vrednost svetovnega presežka agrarne produkcije, ki prihaja na trg, okrog 200 milijard švicarskih frankov, vrednost industrijske produkcije pa je znašala 350 milijard. Zaradi strašnega padca cen je izkupicek za svetovni presežek agrarne produkcije padel na 100 milijard in le za teh 100 milijard lahko kmetovalci na svetu kupijo industrijskih proizvodov. Ker pa so cene industrijskih izdelkov le v manjši meri padle, nastane razlika, ki je vzrok svetovne brezposelnosti industrijskega delavstva. Kakor vidimo je problem v tem, da se z ureditvijo svetovne agrarne produkcije, predvsem pa žitne produkcije, dosežejo zopet višje agrarne cene. Potem bodo kmetovalci lahko zopet več kupovali in bo brezposelnost prenehala.

Gospodarske vesti

== Napredek industrije gumijevih proizvodov v Kranju. »Semperit«, jugoslovenske tvornice gumijevih proizvodov so svojo tvornico v Kranju v zadnjem času tako povečale, da zaposlujejo danes preko 200 delavcev. Tvornice, ki so poprej izdelovale po večini samo gumijeve podmetnike pod firmo »Vulkan«, so se danes tako spopolnile, da izdelujejo v lastnem obratu v tuzemstvu iz sirovin nad 200 različnih tehničnih in drugih predmetov iz gume, zlasti pa tudi razne potrebščine za armado. Kakor se nam poroča, bo tvornica »Semperit« naročila iz inozemstva še veliko množico novih strojev za izdelovanje kablja, tako, da tudi tega predmeta ne bo treba več uvažati iz inozemstva. Vrše se pogajanja za združitve firme »Semperit« z »Wimpassing-Kaučuk« d. d. Zagreb, pri kateri ima jugoslovenski kapital zasigurno večino. Po izvršitvi združitve in po uvozu novih strojev bo firma »Semperit« svoj obrat v Kranju tako razširila, da bo zaposlovala gotovo nad 300 delavcev, kar je vsekakor razveseljavajoč pojav ob času sedanje splošne krize in brezposelnosti.

== Akcija vojvodinskih mlinov za zopetno uvedbo pavšalnega davka se nadaljuje. Kakor smo že v juliju poročali, so vojvodinski mlini pričeli akcijo, da bi se namesto sedanjega 2 odst. davka na moko (ki se prišteje 4 odst. poslovnemu davku) uvedel zopet letni pavšal po kapaciteti mlina, kakor je bil uveden prvotno v zvezi z žitnim režimom. Pri tem gre za poizkus, da se oškodujemo mlini izven Vojvodine, ki izkoriščajo le majhen del svoje kapacitete (okrog 20 odst.) in bi jih torej davek po kapaciteti mnogo huje zadel, kakor vojvodinske mlino, ki pogosto izkoriščajo skoro vso kapaciteto. Da se prepreči vsako spreminjanje davka na moko je Zbornica za TOI v Ljubljani že v juliju poslala na merodajna mesta v Beogradu predstavko, v kateri odločno zavrača poizkus vojvodinskih mlinov za uvedbo pavšalnega davka. Preteklo soboto se je vršila v Savezu mlinov v Beogradu seja, kjer se je o tej stvari ponovno razpravljalo. Na seji je bilo sporočeno, da je finančno ministrstvo vzelo v proučevanje vprašanje reforme kmetijske davka na moko odnosno vprašanje pavšala. Konferenci pa je bilo sporočeno, da reforme ni mogoče izvršiti, če ne preko svojih organizacij ne bodo

garantirali skupne vsote pavšala. Potrebo reforme utemeljujejo mlini s tem, češ da plačuje 6 odst. poslovnih davek le del mlinov v Vojvodini, ki so v bližini davčnih oblastev in ki vodijo knjige, kar jim olajša konkurenco na škodo države. Savez bo sedaj podvzel nove korake. Na seji se je razpravljalo tudi o podražitvi vreč. Ugotovljeno je bilo, da zahtevajo domače tvornice vreč, ki so organizirane v prodajni centrali, letos za 60 do 75 odst. višje cene nego lani. Gotova vrsta vreč, ki stane v Madžarski 2 Din komad, stane pri nas 8.64 Din. Končno je bila na seji znova iznesena stara zahteva po znižanju prevozne tarife na moko v pasivne kraje, ki je prav tako naperjena proti interesom mlinov v pasivnih krajih.

== Pred novim izvozom jaje v Nemčijo. Kakor znano se je po prestatku veljavnosti stare trgovinske pogodbe ustavil naš izvoz jaje v Nemčijo, ki je znatno povisala carino. Po zopetnem uveljavljanju provizorija s klavzulo o največjih ugodnostih je bilo izvedeno mnenje, da naša država ne bo mogla izkoristiti ugodnosti znižanja carine na jaja na 40 odst. 30 mark, ki jo je Nemčija priznala Nizozemski, ker naša jaja večinoma ne ustrezajo nemškimi standardnim predpisom. Kakor pa je sedaj podoba, bo vendar možno znova izvažati jaja v Nemčijo. V poštev prihajajo seveda le prvovrstna jaja, docela sveža v povprečni teži 52 do 53 kg. Drobna jaja in plavci se ne smejo dokladati. Izvoz bo mogoč 1. septembra po carini 40 mark, od 1. oktobra pa po 30 mark za 100 kg, in sicer za 60 odst. lanske količine. Ker je pod gornjimi pogoji mogoč izvoz, je tudi že zabeležilo povpraševanje iz Nemčije. Zaradi slabe produkcije, večjega izvoza v Italijo in zaradi interesa Nemčije je cena v zadnjem času precej poskočila. Danes se plačuje štajersko blago po 10 do 11 Din za kg, dočim je bila cena še nedavno 7 do 7.50 Din. Tudi v Švici so se jaja podražila in se plačuje štajersko blago po 75 švic. frankov (pariteta Buchs), to je za 10 frankov več nego pred enim tednom.

== Dobave. Gradbeni oddelek direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. t. m. ponudbo glede dobave 9489 m³ hrastovega lesa. Direktorija državnega rudnika Kreka sprejema do 7. septembra t. l. ponudbo za dobavo 100 kg mila. do 14. septembra pa za dobavo risalnih potrebščin. Komanda pomorskega zrakoplovstva v Di-

vuliah sprejema do 5. septembra ponudbe glede dobave 150 parov usnjenih opank, do 14. septembra pa glede dobave kotlovskih delov. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 11. septembra ponudbe glede dobave oca 12.000 kg pločevine. Dne 9. septembra se bo vršila pri dravski delavnici v Ljubljani očetna licitacija glede dobave 4110 komadov vijakov, 3000 komadov matic, 10.300 komadov podložnic, 4800 komadov zakovic, 9000 komadov vijakov za les, 2755 kg raznega železa, 50 kg jekla, 300 kg karbida, 150 m³ kisika, 25 kg tovorne masti, 25 kg petroleja, 51 kg krede, 10 garnitur zavojnih svedrov, 55 kg žebeljev, 200 pol svetlenega papirja, 10 šopičev in 50 kg usnja.

Hmelj

Zalec, 22. avgusta. Včeraj popoldne in danes ves dan je dež onemogočil obiranje. Doslej je obraba bila desetina nasadov, vendar pa zanemarljivo nobene nevarnosti za kakovost prideka, temveč je dež do neke mere ugodno vplival na ovele rastline. Brez škode bodo prenesle kobre nekega deževnih dni, ker še niso dosegle polne zrelosti. Obiravci je dovolj, da bodo, čim se vreme izboljša, naglo izvršile obiranje. Ker položaj glede cen letošnjemu pridelku še ni jasen, kupujejo kupci manjše količine hmelja do 100 kg na vzorce po najvišji ceni, ki bo dosežena med 1. in 15. septembrom t. l.

+ Petrovec, 18. avgusta. Obiranje se prične prihodnji teden. Izgledi glede cen so prav ugodni. Za sirov hmelj ponujajo po 1000 Din za meterski stot.

Borze

22. avgusta. Na ljubljanski borzi je ostala danes deviza New York nespremenjena in tudi ostale devize ne beležijo bistvenih sprememb. Avstrijski šiling se je nekoliko dvignil in se je trgoval po 8.80 (v Zagrebu po 8.7250, v Beogradu je notiral 8.6250 do 8.7250).

Na zagrebškem efekttnem tržišču je vojna škoda danes nekoliko popustila; trgovala se je za kaso po 244 in 245 (v Beogradu po 246 in 244), za december pa po 243. Promet je bil zabeležen samo še v 7 odst. Blairu posojilo po 34.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2308.36 — 2329.26, Berlin 1365.69 — 1376.49, Bruselj 801.13 do 805.07, Curih 1108.35 — 1113.85, London 189.30 — 190.90, New York ček 4186.05 do 4214.31, Pariz 224.85 — 225.97, Praga 170.01 — 170.87, Trst 301.68 — 304.08 (premjia 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.80.

Zagreb. Amsterdam 2308.36 — 2329.26, Berlin 1365.69 — 1376.49, Bruselj 801.13 do 805.07, London 189.30 — 190.90, Milan 301.68 do 304.08, New York ček 4208.05 — 4236.31, ček 4186.05 — 4214.31, Pariz 224.85 — 225.97, Curih 1108.35 — 1113.85.

Curih. Pariz 20.2875, London 17.10, New York 379.25, Bruselj 72.30, Milan 27.36, Madrid 43.30, Amsterdam 209.125, Berlin 123.35, Dunaj 72.93, Stockholm 88.20, Oslo 86, København 76.40, Praga 15.34, Varšava 57.85, B. karešta 3.08.

Dunaj. (Tečaj v priv. kliringu.) Beograd 11.60, London 30.03, Milan 47.73, New York 663.66, Pariz 35.55, Praga 25.33, Curih 175.21, 100 S v zlatu 128 S pap.

Effekti

Ljubljana. Vojna škoda 245 — 247, 7% investicijsko 50 den., 4% Blair 35 den., 7% Blair 34 den., 7% Drž. hipotekarna banka 48 den., 4% agrarne 27 den., 6% begluške 37 den.

Prva vsedržavna higijenska razstava

v Beogradu od 19. avgusta do 20. septembra

Beograd, 20. avgusta.

Nekako pred dvema mesecema se je začelo. Ogradili so z visokim plotom vse nekdanje šolsko zletišče za tehnično fakulteto in tako vzeli paliljudski zlati mladinci njeno najprijetnejše zabavišče. Svet ob ograji so zravljali in posejali travo. Nato so razlili kaldrmo v Carnegiejevi ulici, napravili na obeh straneh pločnik in ozko travnišče in ulico nanovo tlakovali s polturško kaldrmo. Nato smo videli, da se ob zadnji strani tehnične fakultete napravlja nekaj velik lesen oder in da se je vse zletišče z novim povprečnim plotom razdelilo v večji gornji in manjši dolnji prostor. Pomalem so potem začela rasti lesena ograjda, ki so sečasoma dobivala obliko paviljonov in naposled so se na dolnjem prostoru pojavili obrisi raznih sejmških zabavnih naprav, vrtljakov togošana in drugih takih stvari, vse skupaj pod slavnim imenom »Luna - parka«, a pod pokroviteljstvom Materinskega združenja, dočim se je oni oder ob fakultetni palači izpremenil v razsežno restavracijsko teraso s srbskimi in nemškimi ceniki za pijačo.

V soboto dopoldne pa se je slovesno otvorila prva vsedržavna higijenska razstava, o čemer je »Jutro« kratko že poročalo.

Razstaveni odbor

Razstava se vrši pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. V častnem odboru so: ministriški predsednik dr. Milan Sršić, predsednik senata dr. Ante Pavličić, predsednik Nar. skupščine dr. Kosta Kumanudi, ministri Ivan Pucelj, dr. Karamahmedović, Hamdija, dr. Ilija Šumenković, Boža Maksimović, Lazar Radenović, Ljubomir Stojanović, Zivjotin Lazić, dr. Radenko Stanković, dr. Lavoslav Hanžek, beograjski policijski ravnatelj Manojlo Lazarević, vsi bani izvezniš bane vladarske banovine, beograjski, zagrebški in ljubljanski župan, prvi namestnik starešine zveze SKJ Engelbert Gangl, dr. Alojzij Zalokar, dr. Ivan Plečnik iz Ljubljane in še več drugih uglednih mož, zlasti bivših ministrov in narodnih poslancev; vseh skupaj 38.

V poslovnem odboru pa so: predsednik prof. dr. Aleksander Kostić, tajnik dr. Bojan Pirc, blagajnik in predsednikov namestnik dr. Bogoljub Konstantinović ter člani: ga. Ruža Andonovića, mr. ph. J. Viktorović, ga. Andjelka Ivančević, inž. Svetozar Mitrović, inž. Velisav Tomašević in Ljubomir Hofmanović.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 244 — 245, za december 240 — 245, 7% investicijsko 52 den., 4% agrarne 27 — 31, 7% Blair 33.75 — 34.25, 6% Blair 35.50 do 37, 6% begluške 37.50 — 40; bančne vrednote: Narodna banka 3550 — 3800, Priv. agrarna banka 230 — 236; industrijske vrednote: Sečerana Osijek 150 — 160, Trbovlje 125 den., Leis 23.40 den.

Beograd. Vojna škoda 246 zaklj., za oktober 246, 244 zaklj., za december 245, 247, 245 zaklj., 7% investicijsko 54.50 bl., 4% agrarne 30 bl., 6% begluške 38.40, 38 zaklj., 8% Blair 35.50 — 37.50, 7% Blair 34 — 35.50, 7% Drž. hipotekarna banka 50, 49.50 zaklj., Priv. agrarna banka 233, 232 zaklj., 232.

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 12.80, Trboveljka 14.36, Alpine - Montan. 11.25.

Blagovna tržišta

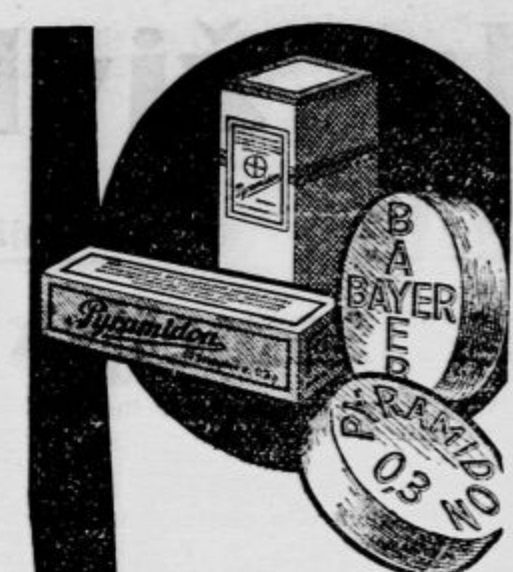
21. 10.

Ljubljanska borza (22. t. m.) Tendencja za žito mirna. — Nudijo se (vse za alovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): pšenica (po mlevski tarifi): nova baška, 79/80 kg 147.50 — 150; nova sremška, 78/79 kg 135 — 137.50; koruza (po mlevski tarifi): baška promptna 105 — 107.50, za avgust 112.50 — 115; moka: baška, 50c, iz nove pšenice 310 — 315, banatska 320 do 325.

+ Novosadska blagovna borza (22. t. m.) Tendencja nespremenjena. Promet 66 vagonov. Pšenica (78 kg): baška, okolica Novi Sad, srednjobaška, banatska 100 — 102.50; baška, okolica Sombor, gornjobaška 102.50 do 105; baška poljska 102.50 — 107.50; sremška, slavonska in južnobanatska 92.50 do 95. Oves: baški, sremški, slavonski 55 do 57.50. Ječmen: baški, sremški, 64/65 kg 62.50 — 65. Koruza: baška, sremška 61 do 63; baška, okolica Sombor 62 — 64; slavonska 64 — 65; banatska 59 — 61; baška ladja Dunav, Tisa, Begej, Sava 65 — 67; baška bela 68 — 70, Moka: baška, banatska 100c in 100c 205 — 225; 2c 195 do 205; 3c 165 — 185; 4c 135 — 155; 5c 95 — 105; 6c 50 — 52.50; sremška in slavonska 100c in 100c 195 — 210; 2c 175 do 190; 3c 155 — 170; 4c 125 — 140; 5c 90 — 100; 6c 50 — 52.50. Otrobi: baški, sremški 42 — 44; banatski 39 — 41. Fižol: + Somborska blagovna borza (22. t. m.) Tendencja mirna. Prometa je bilo 44 vagonov. Pšenica: baška, okolica Sombor 97.50 do 100; gornjobaška 102.50 — 105; sremška, slavonska 92.50 — 95; banatska 102.50 do 105; banatska poljska 105 — 107.50; baška poljska 107.50 — 110. Riž: baška 65 do 70. Ječmen: baški, sremški 63/64 kg 57.50 — 62.50. Koruza: baška 62 — 64; baška bela 70 — 72; baška, ladja Dunav ali Tisa 65 — 67, Moka: banatska 100c in 100c 210—230; 2c 190—210; 3c 170 do 185; 4c 150—155; 5c 105—115; 6c 52.50 do 55. Otrobi: banatski 42.50—45. Fižol: banatski uzančen 95—100.

ZIVINA.

+ Mariborski sejem za živino. Na včerajšnji sejem za živino je bilo prignanih 10 bikov, 10 konj, 133 volov, 240 krav in 12 telet, skupaj 399 glav. Prodanih je bilo 243 glav. Cene so bile naslednje: vol: bebi 4 do 4.25 Din, poldebeli 3.50 do 3.75, volji za rejo 3.50 do 4, bikji za klanje 3.25 do 4, krave za klanje, debele 2.50 do 3.50, plemenske 1.75 do 2.25, klobasarike 1.50 do 2, molznice 3 do 3.50, breje krave 3 do 3.50, mlada živina 3.50 do 4.50, teleta 4.50 do 5.50, za kilogram žive teže. Cene mesa so bile: volovsko meso la 10 do 12 Din, il 8 do 10, meso bikov, krav in telet 5 do 7, telečje meso la 10 do 14, il 6 do 8, sveža divjina 10 do 16 Din za kilogram. Prihodnji sejem bo v torek 29. avgusta.



Zavitki in tablete ima o Bayerjev križ!

Če boste pazili na ta zaščitni znak, boste vselej dobili pristni Pyramidon ter ne boste nad njim nikdar razočarani pri glavobolu in migreni.



V. z. Jugela k. d. Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod št. br. 9483 od 31. V. 1933.

vosti in drugo tako gradivo iz Slovenije, menda izdelki ljubljanskega higienskega zavoda.

Zdravstveno združenstvo

V sosedni sobi se vidi razvoj našega zdravstvenega združenstva, s katerim se po vsej pravici moremo ponositi pred svetom, ker je dejansko rabilo in tudi danes rabi za vzor inozemstvu.

Naše zdravstveno združenstvo je šlo leta 1922. samo 10 zadrug s 5049 člani in približno 100.000 Din članstvih prispevkov. Leta 1932. smo imeli 49 zdravstvenih zadrug s 30.460 člani in 1.042.411 Din prispevkov. Leta 1922. je bilo 10 zadrugnih zdravnikov, ki so pregledali 8477 bolnikov v zadrugni ambulanci, na domu pa 47, in se je izdalo 119.449 Din za zdravila; leta 1932 pa je bilo 48 zadrugnih zdravnikov, ki so pregledali v zadrugnih ambulancah 30.417 (1931. leta 36.180) bolnikov, na domu pa 3714, in se je izdalo za zdravila 1 milijon 174.585 Din (1931. l. 1.241.983 Din). Predavanih je bilo 1928. leta 417, a 1932. leta 1385, dočim je število zdravstvenih tečajev od 12 v letu 1928. naraslo na 30 v letu 1930.

V isti sobi je razkazana tudi organizacija »Rdečega križa« in njegovo delovanje v naši državi.

Šola za narodno zdravje

V prvem nadstropju razstavlja v veliki sobi, razdeljeni na šest oddelkov, zagrebška šola za narodno zdravje vse, kar rabi pouku ljudstva o varovanju zdravja. Tu je zbrana vsa sila tozadevne literature, listov — med njimi tudi »Jutro« s svojimi poljudno-znanstvenimi prispevki — revij, časopisov, lepakov, letakov in drugih propagandnih sredstev. Kažejo se vzroki bolezni: fizični, kemični, biološki in psihološki. Tu vidiš, kako se človek pričuje vsemu in vsečemu od najzgodnejše mladosti do najpозnejše starosti. Vse v slikah. Ravno tako tudi človeški nagoni: množitev, vzgoja naraščajo, družabnost, ohranitev vrste, ohranjanje posameznika, ponos, samovrednotenje. Potem vsi različni refleksi. Vse, kar je potrebno k zdravstveni izobrazbi. In seveda tudi kupi knjig in knjižice in drugačnega štiva.

Naša zdravstvena organizacija

Na skrizaljki vidimo tu, da imamo v naši državi 1 osrednji higienski zavod, 1 šola za narodno zdravje, 9 higienskih zavodov, 47 domov narodnega zdravja, 33 šolskih poliklinik, 3 dispanserje za varstvo mater in otrok, 10 dispanserjev za jetičnike, 20 ambulanc za kožne in venerične bolezni, 12 ambulanc za trahom, 9 samostojnih ljudskih kopalnic in 20 zdravilišč in okrevališč. Vsega torej 304 take zavode. To velja za leto 1931. — Zdravstvene zadruge so omenjene že spredaj.

Lutkovno gledališče

V sosedni sobi je beograjsko lutkovno gledališče pod firmo »Jugoslovenske lutkarske zveze« razstavilo celo vrsto lutkovnih odriev z lutkami, kar bo gotovo največja privlačnost razstave za njene male posetnike. Ogleduje si pa to miniaturno gledališče zelo rado tudi odraslo občinstvo.

Turizem — toplice — kopalšča

Obe čelni strani hodnika v prvem nadstropju je zavzel naš turizem in je ta del razstave uredil »Putnik«. Na pristopni strani sta dva velika reliefa: geološki zemljevid Južne Srbije in dravska banovina, na nasprotni pa trije: Planica, Vrata in Plitvice. Na steni visi veliki tujsko-prometni zemljevid dravske banovine (Zveza za tujski promet). V dioramih se kaže Dobrna, Rogaška Slatina, Jezersko, Kranjska gora (relief s slikanim ozadjem), Neretva, Dečani, Crno jezero na Durmitorju, Bled, Djerbad, Gospa od škripjela (kulisni način). Poleg tega so vse stene pokrite z velikimi originalnimi slikami ali umetniškimi fotografijami naših letovišč, toplic in pomorskih kopalnic in drugih za turizem važnih krajev. Tu so slike Triglava, Stenarja, Vršiča. Laško se je razstavilo samo (diorama-relief in fotografije).

Jugoslovenska zimsko sportna zveza je tu razstavila model smučarske skakalnice. Splošen pregled naših toplic in kopalnic kaže velik balneološki zemljevid Jugoslavije.

V kotu, skoraj popolnoma skrito, pa je name

Iz življenja in sveta

Sile in njih koristi za človeka na zemeljski površini

Sile, ki vplivajo na zemlji, delimo v dve glavni vrsti: prve so prave sile, ki izvirajo iz zemlje same (telurične sile), druge so kozmične in izvirajo v glavnem od sonca, od drugih planetov in meseca, torej iz vesoljstva (kozmosa).

Telurične energije so — ne oziraje se na privlačevanje meteoritov — pred vsem obsežene v zemeljskem vrtenju okoli lastne osi (rotacija), po katerem nastajajo izmenjave v dnevih in nočeh, plimi in oseki, sredobezna sila, odklon vseh gibanj na zemeljski površini, ki je različno velik po zemljepisni širini, sistem ozračnih gibanj, splošnost zemeljske oble, prelaganja vodnih mas in morda tudi spremembe v zemeljski skorji (tektonska dogajanja).

Ena izmed teluričnih energij je nadalje težnost, ki jo ustvarja privlačevanje predmetov proti zemeljskemu središču (atrakcija) in ki jo zmanjšuje sredobezna sila, rastoča zemljepisna širina in nadmorska višina: toplotne in kemične energije v zemeljski notranjosti povzročajo tako zvana notranja (endogena) dogajanja.

A šele kozmične energije napravijo iz zemeljske površine to, kar je. Najsilnejše vplivajo privlačne (gravitacijske) sile sonca, meseca in planetov, ki določajo zemljeno pot okoli sonca. Sonce samo je preveč oddaljeno, da bi zaradi svoje privlačnosti učinkovalo kot geografski činitelj na razlike v zemeljski površini; tu je vpliv brezprimerno manjšega, a tudi dosti bližjega meseca veliko večji (kar se očituje n. pr. v menjavi plime in oseke), toda sončno izžarevanje je spet tisto, ki povzroča v zvezi z reakcijo zemeljske notranjosti skoraj vse razlike na zemeljski površini.

Svetloba in toplota, električni in drugi sončni žarki so pogoj za vse življenje na zemlji, za vse gibanje v globinah, na površini in v zračnih višinah, za vse vremenske, večino kemičnih in fizikalnih pojavov. Človek sam, ki ima od teh različnih zemeljskih in kozmičnih vplivov na zemeljsko površino največjo korist, ki živi in se razvija od delovanja teh sil, je v celokupnosti zemeljskih pojavov vendarle samo igračka v njihovih rokah.

Potovanje po „tretjem carstvu“

V londonskih »Times« poroča Charles A. Roach iz Cambridgea o vtisih, ki jih je dobil na svojem štiritedenskem avtomobilskem potovanju po Nemčiji. Pisec pravi: »Čeprav so me mnogi Nemci prav prijazno sprejeli, moram iz lastne skušnje potrditi, da je mnogo tega, kar poročajo časniki o Nemčiji, popolnoma resnično. Človeku popolnoma zagreni potovanje, če doživi, kar se je primerilo meni, da ga nacisti v enem samem dnevu sedemkrat ustavijo ter mu preiščejo avtomobil.

Primerilo pa se mi je tudi, da so me v enem dopoldnevu dvanajstkrat ustavili ter mi pregledali vozilo. Enkrat so me ustavili tudi zaradi tega, ker nisem pozdravil skupine rjavih srajc z dvignjeno roko. Rjavosrajčniki so tako vpili za mano, da sem rajši ustavil vozilo ter krenil v drugo smer. Sporazum z njimi je bil zelo težak, ker ni umel nihče med njimi angleški, jaz pa govorim le pomanjkljivo nemški. Razumel sem le, da bi se bil moral na njih klic ustaviti ter se opravičiti zaradi nepozdravljanja z roko. Pripominjam še, da so bili vsi rjavosrajčniki oboroženi s samokresi. Naj bo to pojasnilo resno svarilo vsem, ki kanijo potovati v Nemčijo.«

Nova odkritja na Groenlandu

Pod vodstvom znanega danskega raziskovalca dr. Laueja Kocha je odkrila neka ekspedicija na poletih med Grönlandom in Grumanti skupino otočičev z gorskim značajem. Letalci so otočiče fotografirali, posnetke pa poslali v Kodaň. Nadalje je dr. Koch ugotovil, da se celinski led Grönlanda ne razteza do severnega tečaja. Severno nabrežje je v nasprotju z dosedanjim naziranjem, prosto ledu.

Oboroženi farmerji



Ameriški farmerji so organizirali oboroženo samopomoč, da zagotovijo pred stavkajočimi dovoz mleka v velenesta

Mati umorila čudežno dete

Velika literarna in kriminalna senzacija

V Španiji je izšla knjiga »Hildegarte, zgodba otroka znanosti«.

Ce ne bi bila znana avtorja, ki sta napisala novelo, bi morali misliti, da si je to zgodbo izmislila grozljiva domišljija kakšnega Edgarja Allana Poeja ali pisatelja fantastičnih romanov Julesa Vernea. Toda stvar n. zadeva domišljije, marveč

briske resnice.

Zena, ki je izvršila umor, je v preiskavi in se bo morala zagovarjati zaradi umora.

Novela, ki sta jo napisala dva španska novinarja, Eduardo de Guzman in Ezequiel Enderiz, se začne z nezakonskim otrokom, ki ga vzgaja njegova teta. Ta ga nauči klavirja in ga vodi v starosti deset let štrom Evrope, kjer vzbuja klaviristka splošno občudovanje.

Na podlagi doživljanja, ki jih ima otro-

kova teta ob svoji nezakonski nečakinji, se v nji zbudi želja po lastnem otroku, ki naj bi postal »genij po izboru« ter bi izvršil poslanstvo v prid vesoljnemu človeštvu. Po dolgem oklevanju se ženska odloči za moškega. In sicer izbere iz kroga svojih občudovalcev

nekega duhovnika,

ki se zdi, da ima vse telesne in duševne vrline za očetovstvo evgeniškega čudežnega deteta. Po združitvi gresta narazen in se nikoli več ne srečata v življenju. Pač pa rodi ženska čez devet mesecev žensko dete izredne lepote, ki kaže velikansko nadarjenost. V dvanajstem letu začne deklina pisati povestice za dnevnike, s štirinajstim letom postane članica socialistične stranke. Sedemnajst let stara napravi prvo skušnjo iz jusa ter začne študirati medicino in filozofijo.

Leto dni pozneje ima za seboj že sedem knjig. Mati je ponosna na otroka, vendar se boji katastrofe, kajti kmalu po porodu se je morala uveriti, da oče otroka, duhovnik, ki ga ni nikoli več srečala v svojem življenju, le ni bil mož čistega srca, temveč je zapeljal in osleparil svojo lastno nečakinjo.

Čudežno dekle

se je med tem popolnoma uživalo v misel, da ji je dano neko poslanstvo v prid človeštva. Kljub temu se je zgodilo, da se je v 18. letu zaljubila. Tedaj je nastal preobrat v njenem življenju. Razmerje med materjo in hčerjo se je skhalilo in dekle je začelo misliti na prostovoljno smrt. Toda mati uvidi nevarnost, ki grozi njenemu otroku in sklene sama napraviti konec. Rajša kakor da doživi polom koncepta, na katerega je čakala 18 let, sklene seči po življenju svoje hčere.

Hčeri je v zadnjem trenutku zmanjkalo pogum za samomor. Zato transponira svoje misli ter napiše članek, v katerem opazuje umor Abila po Kajnovi roki. Mati najde rokops in meni, da ji je hotela dati hči pobudo za izvršitev dejanja, za katerega ni imela sama dovolj poguma. Po dolgi borbi s seboj, se mati odloči za umor in usmrti otroka s štirimi strelji iz samokresa.

Mati, ki je opisana v tej noveli,

je živila in še živi

ter se piše Aurora Rodriguez ter čaka v neki madridski ječi, da jo pozovejo pred sodnike. Pianist, ki je navdihnil to »resnico in izmišljavo«, je bil virtuoz Pepito Arriola, Hildegarta pa je bila še lani tajnica angleškega romanopisca H. G. Wellsa, ki se je mudil v Madridu zaradi nekih študij.

Zanimiv spreved v francoski Alzaciji



Ob priliki nekega ljudskega praznika v strasbourškem predmestju Schiltigheim so vozili tudi »prijazni« portret ustanovitelja »tretjega nemškega carstva«

„Avtomobilska očesna bolezen“

Prehitra vožnja in oster prepah „slepit“ vozača

V zadnjih letih so v mnogih primerih avtomobilskih nesreč ugotovili, da vozači niso bili sposobni pregledati kakor normalni ljudje vso cesto pred sabo, temveč samo zelo ozek izrez ceste. Niti ob največji pozornosti niso mogli opaziti, kaj se dogaja na levi in desni od tega ozkega izreza, da-li se jim ne bliža med vožnjo od leve ali od desne kakšno drugo vozilo in da-li ne namerava kakšen mimoidoči pred njimi preko ceste.

Ta čudna omejenost zornega polja, ki so jo že prej opazovali pri ladijskih pilotih in strojevodijih in ki se čedalje bolj razširja med vozači, ima svoj vzrok predvsem v prekomerno hitri vožnji. Na takšni vožnji je vozač prisiljen, da gleda neprestano in napeto pred se, oko pa se pod silo te napetosti sčasoma prilagodi na to, da

vidi samo objekte pred seboj. Vozačeva pozornost je vsa obrnjena na predmete spredaj in je v tem oziru tako preobremenjena, da se ne obrača še drugam.

Drugi vzrok te bolezn je v neprestanem, ostrem prepihu, ki so mu izpostavljeni vozačeve oči in ki sili veke, da mežikajo. S tem se zorno polje tudi znatno zoži in očesni živci na zadnje niso več sposobni pregledati širše polje. Javno, da mora biti to vzrok marsikateri nesreči, ki je vozač ni sam kriv. Pač pa bi bila dolžnost vsakega vozača, ki mnogo vozi po prometnih cestah, da si da od časa do časa oči zdravniško pregledati in da si jih na vožnji zavaruje z naočniki oziroma z dvignjeno zaščitno šipo pred svojim sedežem. Če mu ni treba, pa naj tudi ne vozi prehitro.

43 ur v morju

22-letni židovski mornar Abraham Epstein, ki je služboval na neki ameriški ladji, je na prav nenavaden način prepotoval Sredozemsko morje od Gibraltarja do Napolija.

Njegovi tovariši na ameriški ladji so ga zasledovali in zasmejovali zaradi njegove vere, kar ga je končno spravilo v takšen obup, da je sklenil pobegniti z ladje. V neopaznem trenutku je skočil v bližini Gibraltarja z rešilnim pasom čez krov in skušal priplavati na kopno. Toda bivačica je bila tako huda, da ga je vedno znova vrglo nazaj.

V teh poskusih, da pride na suho, je minulo 20 ur, od kar je bil zadnjič jedel in pil. Izgubil je zavest. Zavedel se je na krovu neke holandske ladje, ki ga je našla 23 ur pozneje na svoji poti v Napoli. V to mesto ga je tudi odpeljala, kjer se je zanj zavzel ameriški konzul. Nerazumljivo je samo to, da je mladi mož v teh 43 urah, ko je plaval deloma nezavesten po morju, ušel morskim volkovom, ki jih je polno v teh vodah.

DOBRO JE, ČE VEŠ...

da je neki Szabo Menyhert v bukovinskem mestecu Gheorgheni

prodal svojo ženo

z njenim privolenjem svojemu prijatelju Balazu za pet vrčkov piva. Za »kupčijo« je doznala javnost šele te dni, ko je postala žena z novim lastnikom nezadovoljna; da se obeta letos

v Rusiji slaba letina,

zaradi česar je sovjetska vlada prepovedala inozemskim novinarjem potovanje po Uniji;

da so izbruhnili v Havani veliki nemtri, ko so množice ljudstva zvedele, da je prejšnji policijski ravatelj izvršil samomor.

Razjarjeno prebivalstvo je uplenilo truplo,

ga obesilo na kol, pod njim pa prižgalo grmado, ki je gorela tako dolgo, da se je mrlič zvrnil v ogenj;

da obhajajo Poljaki te dni

250 - letnico

pohoda Sobijskega nad Turke pred Dunajem;

da se je med

privržence alkohola

uvrstila tudi ameriška država Missouri, ki se je z ogromno večino glasov izrekla za mokri režim;

da prinaša pravkar izišla številka ilustrirane tedenske revije »Življenje in svet« zanimivo

kozmoško razmišljanje

o začetku in koncu sveta.

KARIKATURA



ROOSEVELTOV NAČRT

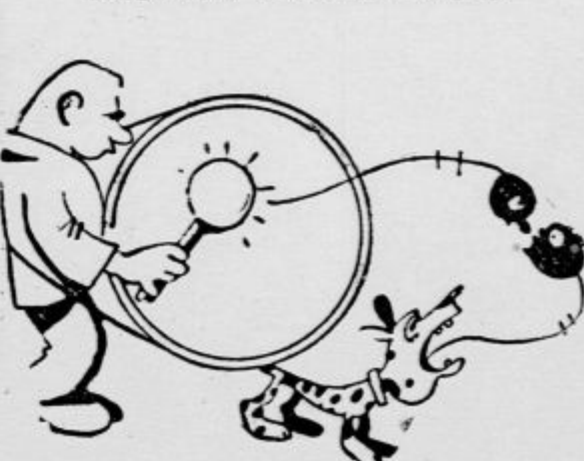
V bistvu je stvar zelo preprosta: Treba je znižati delovni čas, povišati plače, prodajati z izgubo in kasirati razliko!

(L'Œuvre)

ANEKDOTA

Na Wagnerja je napravilo sviranje Franza Liszta nepopisen vtis. Nekoč se je v takšni ekstazi vrgel na tla in je lezel po vseh štirih k mojstru. Približal se mu je z besedami: »Franz, k tebi sme priti človeška para samo takole.«

VSAK DAN ENA



Tudi koncert.

Francija zasedla republiko Andoro!

Zanimiva vest pariške izdaje ameriškega lista

Prošlo soboto je 50 francoskih orožnikov v bojni opremi zasedlo prestolnico republike Andore, kjer si delita oblast francoski državni poveljnik in španski nadškof. Takoj po zasedbi je predsednik Pollares izdal oklic, v katerem je pozval vse prebivalstvo države, naj se naslednji dan zbere v Vieji, da bo protestiralo proti okupaciji. Francosko vojaštvo pa je zborovanje prepovedalo. Predsednik Andore se je baje uprl zahtevi po izročitvi ključev parlamenta.

Pariška izdaja »Chicago Tribune« poroča k temu, da sta imela bivši francoski ministrski predsednik Tardieu in državni podtajnik Forgot v rokah delnice neke družbe, ki ustanavlja v Andori veliko elektrarno. Zaradi sporov, ki so v tej zadevi izbruhnili med družbo za izkoriščanje vodnih sil in med oblastmi, je prišlo do zasedbe, ki bo trajala, dokler se položaj ne razčisti.

Modri orel na znamkah



Ravnatelj ameriške poštne uprave pred velikim strojem za tiskanje znamk, ki bo tiskal 100 milijonov novih znamk z novim znakom ameriškega blagostanja

Spet otvorjeni zlatokop

Iz Londona poročajo, da so v carmariškem grofiji po dva tisoč letih počitka spet odprli zlatokop, ki so njegovo eksploatacijo opustili še Rimljani. Rudnik je bil več sto let pod vodo, ki jo zdaj pridno izčrpavajo. Poskusi z rudo so dokazali, da je izborne kakovosti. Družba, ki je začela izkoriščati podzemsko bogastvo, je že dobila koncesijo za dobo 63 let.

Gledališče kakor pred 150 leti

Od 4. do 7. septembra bo v Stockholmu kongres umetnostnih zgodovinarjev iz vseh delov sveta. Zborovalci bodo ob zaključku zborovanja obiskali dvorno gledališče v Drottningholmu, ki je še v istem stanju kakor pred 150 leti.

Gledališče je zgradil švedski kralj Gustav III. v svoji poletni rezidenzi v Drottningholmu. Palača je zidana v rokokoku in je bila namenjena za gledališke predstave dvoru, njegovemu spremstvu in njegovim gostom. Prostor za gledalce ni posebno velik, toda vsako mesto je čudovito izbrano in okusno nameščeno, pozornica pa je zelo velika in vzdrž primeroma z vsakim sodobnim odrom v pogledu dimenzij.

Tudi gledališki mehanizem je čudovito popoln. Ima vse polno dvigal za prevažanje iz kletnih prostorov pod strop, a tudi avtomatične naprave za spreminjanje pozornice. Še vedno so v dobrem stanju naprave za proizvajanje groma in bliska, dežja in morskih valov. Tudi razsvetljava je mojstrska in učinkovita. Gledališka shramba vsebuje dekoracije za 30 starih oper in tragedij.

Predstava, ki jo bodo uprizarili na čast umetnostnim zgodovinarjem vsega sveta, ki se bodo zbrali v Stockholmu, bo v stilu Gustava III. Poslušalci in gledalci bodo morali pač pozabiti, da živijo v dobi letal, filma in radija.

Telefonija z ultrakratkimi valovi

Kakor poročajo italijanski listi, je senatorju Marconiju uspelo oddajati radio poročila z ultrakratkimi valovi že na razdaljo 250 km.

Na to daljavo sprejemanje sicer ni dobro, zelo dobro pa je še na razdaljo 130 kilometrov, kar je skoraj trikrat večja razdalja nego pri prvih Marconijevih poskusih v lanskem letu.

Val, ki ga uporablja izumitelj, meri samo 60 cm, njegova posebna prednost pa je ta, da se da usmeriti v točno določeno smer. Samo v tej smeri je tudi sprejemanje mogoče, tako da bo sprejemanje fonogramov po tem sistemu po nepoklicanih osebah silno težko ali pa sploh nemogoče.

Zlato v cestnem blatu

Vode reke Cherry Creek, ki splošno slovi po svojem bogastvu zlata, so v neki viharni noči preplavile ulice v Denverju. Odložile so tam kakšnih 40 milijonov ton blata.

Strokovnjaki so izračunali, da vsebuje to blato za približno dve milijardi dinarjev zlata. Ko so izvedeli ljudje iz okolice Denverja, kaj se je zgodilo, so navalili v mesto. Na tisoče brezposelnih sedi zdaj na denverskih ulicah in jih izpirajo v nadi, da bodo deležni vsaj drobne velikega zaklada. Toda delo je zelo naporno, marljivo iskanci pa so kljub temu dosegli neke uspehe in zaslužijo vsaj za prenočišče in hrano, kar seveda ni dosti, ampak vseeno boljše kakor nič.

Damski klobuki v prehodni sezoni



Levo: Elegančno pokrivalo iz svilnenih trakov v barvah, ki se prilagaja plašču. Desno: Klobuček iz bele klobučevine. Pisana peresca za trakom povzdigujejo črke

J. H.:

Jezero ljubezni

Roman

2. P O G L A V J E

»Gospoda so zvonili?« je vprašal natak, vitez, rjav fant.
»Da, prosim, malce črnega kruha.« je hitro rekla Ellen. Skoraj hvaljezna je bila temu natakariju, ker je bil s svojim prihodom odvrnil domač nastop.

Prijazno se je ozrla v mladega človeka. Ta je zardel kakor mak. Ellen je osupnila. Od kod je neki poznala ta obraz? A preden se je utegnila domisliti, je že zamrmral: »Tako, prosim!« in odhitel.
»Veš kaj, strček,« je zdajci rekla Ellen, in njeno obličje je zdajci dobilo zamišljen izraz, »vse to mi boš moral razložiti.«

»Kako vse to?«
»Kaj hočejo delojemalci in kaj hočejo delodajalci.«
»Tu ni treba dosti razlaganja,« je zagodrnjal stric, »Prvi hočejo več zaslužiti, drugi pa manj plačevati. To je vsa skrivnost.«
»Med skrajnostima je vendar treba najti srednjo pot.«
»Če se ti to posreči, otrok, lahko rečeš, da si našla kamen modrih.«

Ellen se ni dala oplašiti njegovemu posmehu.
»Poslušaj, strček, če je pri vas navada, da proti svojim ženam tako zviška odpravite vsako vprašanje, kako naj potem vobče dobe kak odgovor? Za svojo osebo ne bi marala živeti ob strani moža, ki ne bi ničesar vedela v njegovem resničnem življenju. In vaše resnično življenje tu v Jugoslaviji je vendarle delo, ali ne?«

»Menda!«

Obraz Milana Črnete se je nekam strnil, in nejevolja je izginila iz njegovih črt. Delo, da, delo je bilo življenje. Plavži, rudniki, tovarne. Črnetova podjetja, ki so se bila po vojni hitro razvila iz majhnega v veliko, so dajala kruha množicam delavcev, uradnikov, inženjerjev, tehnikov, kemikov in laborantov. Da je reka dela pod razumnim vodstvom neudržno tekla po svoji strugi, v to je bilo treba vsake posamezne delavske roke, ki je služila podjetju.

Roke — a tudi srca! Kjer je srce sovražno, tam roka kmalu ohromi. Da so gospodje v kartelu je mogli biti tako topoglavi. Se izidori ni razumel tega, njegov edini sin!

»To so težka vprašanja, dete,« je rekel na koncu svojih misli, »ali, če hočeš, se lahko kdaj pomeniva o njih. Ne bo ti škodilo pogledati za kulise našega podjetja; marsikaj zanimivega se skriva za njimi.«

Gospa Nina je užaljeno skremžila obraz. Njej tega še ni bil ponudil; zameril ji je celo, ko je nekoč mimogrede vtaknila nos v pisarniško zgradbo. V resnici ji sami ni bilo bogve kaj do tega, a to, da je Milan govoril o teh rečeh z Elleno takisto resno kakor z možkim, jo je vendarle spravljalo v slabo voljo. Nu da, Ellen je bila hči tiste Marije, ki so pripovedovali o njej, da je bila prva ljubezen Milana Črnete.

Ellen je živahno pokimala. Da, da! Zagledala se je v strica. Kako zelo je bil na oko podoben papanu. Glas in pogled sta bila ista. Bistvo pa ne! Pri papanu je bilo zmerom vse tako strašno gladko in urejeno. Njeno puntarstvo, ki se je z neprijetnimi vprašanji spet in spet zaganjalo v srečno utrjeni svet bogastva, se je kar odbijalo od papanove gladkosti. V njenih prsih se je nepre-

stano nekaj upiralo brezskrbnemu življenju, ki ga je živila v Ameriki že izza otroških let. Menda je bilo to njena slovenska natura. Prav ta jo je bila tudi prignala čez morje.

Zdaj je živila že nekaj tednov pri sorodnikih. Črnetovi se niso štel za ameriške Blacke kakor papa, ki je bil položil dedno ime na oltar uspeha v tuji deželi. Vendar, da ni bilo Milana Črnete, papanova bratranca in podobnika, bi se bilo Elleni zdelo, da živi še vedno v stari okolihi. Svet bogatih ljudi je bil prav za prav povsod isti, in tudi Črnetovi so bili že vkovani v ta začarani krog. Samo Milan Črne je bil drugačen. Njemu se življenje ni zdelo gladko, zanj ni bilo računsko knjiga, dasi je bil gospodar svojega lastnega podjetja. Stric Milan je živel sam svoje življenje in mislil sam svoje misli. In te misli so bile mlade, ne glede na njegovih šest križev. Milanu Črnetu se je bilo treba približati, če si hotel spoznati pravo življenje.

»Primem te za besedo,« je rekla Ellen.

Spet je potrkalo na vrata, in mladi natak je iznova stopil v sobo. V levi roki je držal košarico s črnim kruhom, v desni dva šopka.

»Nu, vendar že,« je zagodrnjal Milan Črne; »to je kruh za podobnega človeka! — Kdo pa dobi te cvetlice?«

»Mis Blackova.« Natak je s priklonom podal Elleni šopek krasno rdečih rož. Rjavi, shušani obraz mu je zdajci zardel. Nina je to z začudenjem opazila.

»Od Benedetta,« Ellen je bila vzela vizitko iz ovoja.

»In te?«

»Gospodična Dobranova.«

»Natak je vprašujoče držal šopek nežnorumenih »Maréchal Niel« v roki.

NE POZABITE

da so roke zrcalo vsake žene, toda če želite, da vam bodo lepo bele, gladke in mehke, kljub postu, sportu in delu v pisarni, jih nadgrnite malo s specialno JEFAIS BLANC KREMO. Tuba Din 10.

ZAHTEVAJTE POVSOD!

GLAVNA ZALOGA: NOBILOR. PARFUMERIJA. ZAGREB, LILICA 34.

ZAHTEVAJTE POVSOD!

Deviške grudi — ponos vsake žene

ZADOBE Z MASAŽO ELIKSIRA EAU DE LAHORE LEPE OBLIKE IN TRDNOST. USPEH ZADOVOLJUJE TUDI V TEŽJIH SLUČAJIH, UPORABA PA JE ZELO ENOSTAVNA. — 1 STEKL. DIN 40

Namesto mila pasta MAJALIS

umiye vaš obraz in obenem uspešno neguje lice. Ta pasta se priporoča damam, ki ne prenesejo niti blažjega mila, a hočejo vendar imeti sveže umito in čisto lice. Velika steklena doza Din 15.—.

Sport

Z dežele

V Kranju

se je prijateljska nogometna tekma med SK Reko (Ljubljana) in SK Korotanom končala s 5 : 4, potem ko so domačini že vodili s 3 : 1. Čeprav slednji niso nastopili kompletni, so v tej tekmi pokazali zelo nestalno formo ter vse premalo borbenosti in volje. Trenuten uspeh jih napravi komedno, neuspeh pa preveč brezglave. Prvi del igre je bil še nekam zanimiv, kljub temu, da se je na obeh straneh več čisto zrelih pozicij zaigralo z neverjetno revnimi strelji na gol oziroma mimo vrat. Druga polovica igre je pripadla gostom, ki so s hitro in temperamentno kombinacijsko igro za kakšnih 15 minut popolnoma nadvladali domačine in mimo nezanesljive obrambe prodirali kar v petmetrski prostor ter v tem kratkem času ne samo izenačili, ampak tekmo tudi odločili v svojo korist. Domačinom je priporočati, da naj igrajo malo bolj fair in se odločijo brezkoristnega »foulanja« in medsebojnega prekeranja.

Sportnega kopališča v Kranju še nimamo, je pa že nekaj plavalcev in skakačev, ki kažejo zanimanje za vodni sport. Korotanova plavalna ekipa se je prošlo nedeljo udeležila plavalnih tekem za prvenstvo Gorenjske, ki jih je razpisala uprava kopališča v Radovljici. Kljub temu, da so Korotanci šli v boj brez dam in nimajo bazena za treniranje ter so nastopili vnovič, so že zmagali in si osvojili prehodni pokal »Oble gorice«.

V Murski Soboti

je Panonija odigrala svojo tretjo poizkusno tekmo z domačo Muro, kateri je podlegla z visokim rezultatom 0 : 8. V prvih 10 min. je bila Panonija enakovredna nasprotniku, nato pa se zrušila pred izvrstno igro Murinih igralcev. S to tekmo je dokazala Panonija, da še ni zrela za resnejše nastope. Čudno je tudi, da so bili igralci Panonije povsem zunanji in samo eden iz Murske Sobotice. Moštvo SK Mure je odigralo tekmo v velikem stilu in ni pustilo svojega nasprotnika do strela. Napad je smiselno kombiniral in s kratkimi pasovi brez velikih težav dosegal nasprotnikov gol. Krilska vrsta je sproti pobirala žoge, tako da so branilci počivali na sredini igrišča. Vratar je sprejel v vsej igri 4 žoge. V Panoniji je bil odličen vratar, vsi ostali igralci pa so povsem začeli, ki se bodo morali še marsikaj naučiti, predvsem pa discipline. Tekmo je sodil s. s. g. Kopic Rado izvrstno in imel igro ves čas v rokah. Takih sodnikov si še želimo na našem igrišču!

Tekma v korist brezposelnih trboveljskih družin

Moštvi državne policijske straže in mestnega dohodarstvenega urada bosta v soboto 26. t. m. ob 20. odigrali na igrišču Ilirije nogometno tekmo, katere čisti dohodek je namenjen brezposelnim trboveljskim družinam. Pred tekmo bo na igrišču od 19. dalje koncert godbe taborskega Sokola.

Kakor nam zagotavljajo prireditelji, se bo igralo strogo po nogometnih pravilih, tako da bo tekma resna in ostra in torej tudi kot sportna prireditelj prav zanimiva. Glavni njen namen pa je seveda človekoljubni, zaradi česar se danes prosimo vse sportno, pa tudi ostalo ljubljansko občinstvo, da tekmo obišče v čim večjem številu in podpre plemenite težnje prirediteljev.

Vojaški team 39. p. p. : SK Atletik, Celje. V nedeljo 27. t. m. ob 17. bo na igrišču pri Skalnatih kleti revanžna nogometna tekma obeh moštev. V prvi tekmi so zmagali Atletiki, a bi bilo vojaško moštvo odločilo tekmo v svojo korist, če bi bilo imelo malo več sreče in če bi bil vatar v prvem polčasu boljši. Revanžno tekmo, ki bo gotovo zanimiva, bo sodil g. Svetek.

Službene objave LNP (Iz seje u. o. 17. avgusta 1933.) Verificirano se s pravom takojšnega nastopa: za SK Celje Trifunović B. Božidar, za SK Muro Debelak Ivan, za SK Korotan, Kranj, Tepina Martin S pravom nastopa 26. avgusta 1933 za SK Celje Volkmar Alojz, za SK Trbovlje Krašnjić Ludwig, s pravom nastopa za mednarodne 26. avgusta 1933, za prijateljske 26. oktobra 1933, in za prvenstvene 26. januarja 1934, za ČSK Pintač Dragotin. Tajnik I.

Službeno iz LNP. Danes, v sredo, ob 19. seja poslovnega odbora v prostorih LNP

(nebotičnik IV. nadstropje, soba 410). Prvi sim gg. ravn. Šetina, Anka, Zupanca, Vrhovnika M., Omana, Skuhalo, Kosirnika, Brumna in Starca, da se gotovo udeležijo seje. Redne seje p. o. se bodo vršile vsako sredo ob 19. istotam. Tajnik II.

Službeno iz odbora za delegiranje sodnikov pri MO LNP Trbovlje. Za 27. avgusta se delegirajo gg.: k prijateljski tekmi SK Trbovlje : SK Laško ss g. Marin Ludvik, igrišče SK Trbovlja, ob 17. uri; k prijateljski nogometni tekmi SK Sloga : SK Amater v Zagorju na igrišču SK Sloga ob 16. uri g. ps. s. Lunder Dušan; k prijateljski nogometni tekmi SK Rudar : SK Delavec na igrišču SK Rudarja ob 17. uri g. ps. s. Božič Adalbert.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 17. dalje strogo obvezen trening za ligno skupino. Izredni občni zbor sekcije bo v četrtek 24. t. m. ob 20. v zeleni dvorani hotela Uniona. Opozarjajo se vsi aktivni nogometaši, da se morajo občnega zbora brezpogojno udeležiti.

Šolstvo

Združenje trgovcev v Ljubljani sporoča, da se vrši vpisovanje v trgovsko nadaljevalno šolo za I. razred 30. in 31. t. m. vsakokrat ob 9. do 11 in od 15. do 17. ure. Za II. in III. razred pa 1. septembra od 14. do 17. ure v pisarni Združenja trgovcev. Popravni in drugi izpiti bodo 31. t. m. od 14. ure dalje. Za vpis v I. razred mora predložiti vsak spričevalo o dovršenem 3. razredu srednje ali meščanske šole, oziroma 8. razredu osnovne šole. Reflektanti, ki imajo manjšo predizobrazbo, morajo vložiti prošnjo na šolski odbor združenja trgovcev do 1. septembra. Šolnina in vpisnina je ista kot prejšnja leta. Brez plačane šolnine ne more biti nihče sprejet. Pouk se

prične 4. septembra. Podrobna navodila bodo na šolski deski in Trgovskem domu. Na državni II. deški meščanski šoli v Ljubljani bo vpisovanje 1., 2. in 3. septembra med 8. in 12. uro. Popravni izpiti se prične 31. t. m. ob 8. uri. Natančnejša določila o prijavi, šolnini in popravnih izpiti so v razglasu upraviteljstva na oglasni deski.

Ravnateljstvo drž. konservatorija v Ljubljani opozarja gojence in njih starše, da si pravočasno preskrbijo potrdila pristojnih davčnih uradov o višini očetu, materi ali gojencu (če ima lastno premoženje) predpisane davka za leto 1933. Potrdilo je treba predložiti pri vpisu.

Enoletna šola za otroške vzgojiteljice se prične točno 4. septembra t. l. — Sprejme se še 5 kandidatinj, ki naj vložijo prošnjo do 30. t. m. na upravo državne šole za sestre v Ljubljani.

Na meščanski šoli na Rakeku se bodo vršili završni izpiti 31. t. m. od 8. do 12. popravni izpiti za vse razrede pa 1. septembra od 8. do 12. Vpisovanje v I. razred bo 1. septembra od 8. do 12. v II., III. in IV. razred pa 2. septembra od 8. do 12.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra. Šola ima dva oddelka: letno šolo in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimsko pa dve zimi po 5 mesecev, in sicer se to zimsko, ki pride, vrši I. tečaj, drugo zimo pa II. tečaj. Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejmejo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmečkih staršev, ki ostanejo po končanem šolanju na kmetiji. Lastnoročno pisane prošnje za leto in za zimsko šolo, kolkovane s 5 Din, je poslati ravnateljstvu banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu najpozneje do 15. septembra. Podrobnosti sporoči

ravnateljstvo.

Drž. deška meščanska šola v Celju. — Popravni izpiti bodo 31. t. m. Vpisovanje v vse razrede bo 1. in 2. septembra od 8. do 12. Podrobnosti so razvidne iz razglasa, ki je nabit v šolskem poslopju.

Na državni meščanski šoli v Ormožu bo vpisovanje dne 1., 2. in 3. septembra od 8. do 12. ure. V prvi razred se sprejmejo učenci, ki so dovršili 4. razred osnovne šole brez slabe ocene in še niso stari 14 let. Prineso naj k vpisu šolski izkaz, krstni list in potrdilo o davkih. Natančnejše na deski v šolski veži.

Na I. državni deški meščanski šoli v Mariboru se bodo vršili popravni izpiti 30. in 31. t. m. Vpisovanje bo 1., 2. in 3. septembra, vselej od 8. do 12.

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje afinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska ulica št. 36 — vhod iz Vidovdanske ceste — pri gostilni Možina. 70

Inserirajte

v »Jutru«!

Drva in premog pri

IV. SCHUM
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

KUPIMO TAKOJ

strojno litino

v komadih, ki se dajo lahko razbiti po ceni Din 80.— za 100 kg franko vagon Ljubljana. Ponudbe z navedbo količine nasloviti na Strojne tovarne in Hvarne d. d. Ljubljana. 8784

OZDRAVLJENA

in odpravljena



v eni sami noči

V kombinaciji zdravilnih soli, ki so sestavni deli radioaktivnih vrelcev svetovnega slovesa, so našli zdravilni uspešno sredstvo za zdravljenje bolezni na nogah. To sredstvo se imenuje Saltrat Rodell. Dodajte ga vroči vodi v toliki količini, da dobi voda videz mleka. Vnete noge pomočite v to zdravilno kopeli. Srbeče ozeblino, občutljivost, oteklino in vnetja čudežno prenehajo. Prestanejo tudi vse bolečine, povzročene od kurjih oces. Močne zdravilne soli omečajo trda mesta, kurja očesa in žulje, tako da jih lahko odstranite brez bolečin. Naslednji dan lahko obujete čevlje manjše številke ter lahko hodite in tudi plešete z veseljem. Saltrat Rodell oživlja krvni obtok, greje hladne noge, krepiča oslabljene sklepe ter vrača zdravje bolnim nogam. Kupite še danes Saltrat Rodell v najbližnji lekarni. Uspeh je zagotovljen, v nasprotnem primeru pa se denar vrne

Vaša nova koža

bela, sveža, mehka.



Pokusite
ta recept
specialista.

Odstranite te sojedce in grde kožne izpuščaje!

Najnovejši iznajdbi se je zahvaliti, da more danes vsaka ženska dobiti čisto mehko in belo kožo, pa če bi tudi bila hrapava in brezbarvna. S pomočjo nove kreme Tokalon bele barve (ne masne) se koža skrči in postane blede. Krema Tokalon ne prestopa prodira v kožo, ublažuje razdražene kožne žile in krči razširjene žilnice. Sojedci in gube izginejo in najbolj suha koža postane sveža. Masna koža izgubi sijaj in masčobo.

Ako uporabljate to Tokalon kremo bele barve redno vsako jutro, ste lahko zagotovljeni, da dobite prekrasno in svežo polt, kakršne ne morete doseči na noben drug način.



»Adler« pisalni stroji

potni in pisarniški — najnovejši modeli

Glavno zastopstvo za Dravsko banovino:
Maria Kreil, Zagreb, Nikolićeva 12.

Zahtevajte ponudbe!

Iščemo krajevne zastopnike!

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani soprog, dobri oče, brat, stric in svak, gospod

Adolf Zakrajšek

lesni trgovec in posestnik

dne 21. avgusta ob 10. uri zvečer po daljši bolezni previden s svetotajstvi za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega umrlega bo v sredo, dne 23. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na Vrhniki na pokopališče v Viševku.

Vrhnika pri Ložu, dne 22. avgusta 1933. 4792

MARICA roj. ŠETINC, soproga; GABRIJELA, MIRKO, otroka; EDVARD, LEOPOLD, brata; MARIJA, sestra in ostalo sorodstvo.

dr. Vinko Gregorič

primarij drž. bolnice v p., častni občan mesta Ljubljane, častni predsednik zdravniške zbornice, imejtelj reda Sv. Save III. stop. in belega Orla V. stop. itd.

danes 22. avgusta t. l. po kratki mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti v 77. letu starosti preminil.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil iz hiše žalosti Resljeva cesta 5 v četrtek 24. t. m. ob 15. uri na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 22. avgusta 1933. 8794

Žalujoča soproga Franja dr. Gregoričeva.

